

Núm. 13



Viu en Déu

Record dels nostres difunts

50 anys de militància obrera i cristiana

Disseny de la coberta: Montserrat Corbera

Números publicats en aquesta col·lecció:

- 1 **L'autenticitat militant** - Teodor Suau
- 2 **Jesucrist fa possibles l'home i la dona nous i els impulsa a l'evangelització** - Xosé A. Miguélez
- 3 **L'estudi d'evangeli** - Florenci Costa
- 4 **La revisió de vida** - Josep Soler Llopart
- 5 **L'evangelització** - Julio Lois
- 6 **Ser responsable a l'ACO** - Comissió de Formació
- 7 **Acollir la persona en la seva dignitat de filla de Déu**- Oriol Xirinachs y grups de revisió de vida de l'ACO
- 8 **Llegir els evangelis avui** - Agustí Borrell
- 9 **Ser militant avui** - Diversos autors
- 10 **50 anys: l'experiència actual de l'ACO** - Divuit testimonis
- 11 **El retrat del moviment. Reflexions arran de l'enquesta realitzada als militants de ACO**
- 12 **Ser consiliari o consiliària a l'ACO** - Comissió de consiliaris

Viuen en Déu
Record dels nostres difunts

Documents d'ACO núm. 13
Primera edició: 2004

SUMARI:

El record dels nostres difunts:			
un acte de fe, un compromís de militància obrera			3
Als de l'altra riba			6
Lluís Álvarez Alonso	7	Joaquim Lluverol Roca	43
Joan Andreu Vergara	9	Albert Maréchal	46
Josep Artigal Montserrat	13	Lolita Martínez Martínez	48
Pau Baciana Cornet	14	Maria Martínez Martínez	51
M. Dolors Bellavista Bou	15	Tomasa Martínez Sanz	54
Ramon Boronat Bellini	17	Francesca Medina Tarri	56
Josep Breu Goberna	18	Rosa Mercader Mercadé	57
Rosalía Busquets Sorinas	20	Josep Parés Martínez	58
Ignasi Carvajal Muñoz	21	Conxita Prats Prats	60
Montserrat Casas Alsina	23	Pere Relats Arimón	62
Josep Castaño Colomer	25	Jaume Rubió i Rubió	63
Montserrat Castaño Colomer	27	Xavier Saigí Grau	64
Joaquim Colell Pons	28	Antonio Salmerón Hernández	65
Consol Coma Coma	29	Josep Segalà Carbó	67
Josep Comas Río	30	Antoni Solé Duch	69
Jaume Cuspinera Esquer	32	Àngela Surroca Moreno	71
Joaquim Edo Villanueva	35	Josep Torrella Giralt	74
Fernando Estivill Gómez	36	Josep Torrent Antiga	76
August García Mayol	38	M. Lourdes Tort Gavín	77
Pilar Goberna	40	Ginés Zamorano Conde	78
Teresa Juncadella Martí	42		



EL RECORD DELS NOSTRES DIFUNTS:

UN ACTE DE FE, UN COMPROMÍS DE MILITÀNCIA OBRERA

Amb motiu de la cloenda del 50è aniversari de l'ACO, volem presentar aquest record dels nostres companys i companyes difunts. Algú es pot estranyar d'aquesta publicació. Però per a nosaltres té un gran valor. Ells són part de la nostra història i ens han deixat un bon testimoni d'amistat i de militància cristiana enmig del món obrer. Haguérem volgut incloure aquest record en el llibre sobre la història de l'ACO, **ACO: 50 anys de militància obrera i cristiana**, de Joan Bada i Oleguer Bellavista, publicat amb motiu dels 50 anys del moviment. L'Oleguer Bellavista, a qui volem agrair especialment aquesta feina, havia fet un recull d'informació sobre 31 militants del moviment que havien mort durant aquests 50 anys. No el vam incloure en el llibre per dos motius: d'una banda el gruix que n'hagués adquirit l'edició i, de l'altra, volíem que no hi manqués cap dels militants que ens havien deixat més recentment. Així, hem pogut disposar d'un temps suficient per a demanar als militants d'ACO que ens consignessin per escrit un breu record testimonial de totes aquelles persones que tinguérem com a companyes de militància. Avui, doncs, publiquem tot aquest material que hem pogut recollir.

Aquest llibret sobre els nostres difunts no solament l'hem volgut publicar perquè en quedés la seva memòria entre nosaltres, com un acte d'estimació i d'agraïment envers ells. Hi ha, per damunt de tot, una motivació: la comunió que hi ha amb ells, la voluntat de continuïtat i de fidelitat al compromís que ells tingueren, el desig de refermar a través d'ells la nostra fe en el Déu que, ressuscitant Jesús d'entre els morts, ens ha obert l'esperança d'una plenitud de vida, d'una vida que creiem fermament que els nostres difunts

gaudeixen. Ens mouen, a tot això, aquelles paraules: **“Per què busqueu entre els morts aquell que viu?”** (Lc.24, 5). Per això aquest record esdevé una professió de fe i un compromís de militància obrera.

Aquesta professió de fe l’anem fent cada dia, quan sentim i palpem la presència de Déu en els esdeveniments de la vida, en nosaltres, en cada persona. Aquest acte de fe el renovem, també, a cada revisió de vida en el si del nostre grup de militants, tot contemplant com Jesús és present en els companys i companyes, com ens va alliberant de totes les esclavituds a través de les nostres lluites, com ens acompanya tant en les petites victòries com en els fracassos. Però, ara, tot fent present els nostres germans difunts, deixem ressonar a les nostres oïdes aquelles paraules de Jesús: **“No heu llegit en el llibre de Moisès, en el passatge de la Bardissa, com Déu li va dir: Jo sóc el Déu d’Abraham, el Déu d’Isaac i el Déu de Jacob? Ell no és Déu de morts, sinó de vius”**. (Mc.12, 26-27) Mentre anem llegint aquestes ressenyes, anirem escoltant la veu de Déu com ens repeteix: Jo sóc el Déu de Jesús ressuscitat, jo sóc el Déu de l’Angelina, del Josep, del Ginés, de la Lolita,... No sóc un Déu de morts, sinó de vius. I sabrem que els nostres germans viuen en Déu i són també a prop nostre.

La lectura d’aquest llibret ens entendrà el cor, ens farà reviuir l’amistat i l’estimació que hi hagué amb els nostres germans i germanes difunts, i ens refermarà en la convicció que aquest amor i estimació que els tenim, continuen ben vius, perquè ells també continuen vivents. És allò que ens diuen les Escriitures: **Déu ens estima perquè és amor, i ha vingut a nosaltres per fer-hi estada, i així ens fa capaços d’estimar amb aquell amor que no passarà mai, perquè es converteix dins nostre en una font d’on brolla vida eterna**. Una vida que ells van anar construint i anticipant amb el seu amor, amb els seus compromisos envers els altres, amb la seva militància a l’ACO, amb la seva fidelitat a les lluites del moviment obrer. Una vida que també anem alimentant en nosaltres i escampant al nostre voltant. I és així com ens sentim en estreta comunió amb ells, tant els qui els coneguérem com els qui no, ja que la vida i força d’amor que tenim, ells ja la gaudeixen en plenitud, nosaltres, encara, com a llavor sembrada que va fructificant en la lluita i l’esperança.

Aquesta comunió de vida amb tots els nostres estimats difunts, ens ha de moure a continuar aquella militància obrera des de la fe, que ells visqueren tan decididament. No podem afeblir aquesta militància, i menys encara quan la nostra societat té com a màxima aspiració el plaer i el benestar individual, per damunt del bé comú; quan el nostre món sembla tenir només com a valor suprem el diner i el poder, per damunt de les persones i dels pobles; quan veiem cada dia com es van perdent les conquestes aconseguides amb tantes lluites i reivindicacions de treballadors i treballadores; quan les lleis de les nacions i l'ordre mundial es va fonamentant i solidificant cada dia més a còpia de les armes i de la força, mentre es dona l'esquena als més desfavorits, als qui sofreixen la violència de la pobresa i de l'explotació. Però també un món on les suors i les vides de tants germans i germanes nostres no han estat pas en va, sinó que estan donant els seus fruits: una voluntat decidida per la pau, per l'acolliment dels immigrants, per la dignitat de la dona, pel treball digne per a tothom, pel diàleg i l'entesa entre els pobles, les cultures i les religions... Un món que ens està demanant a crits el nostre compromís. Un món que vol arribar a ser un dia per a tothom una fraternitat on tots els homes i dones visquin i se sentin iguals en la justícia i la pau. Un món en què ens trobem tots implicats en els seus reptes. Un món en el si del qual també van exercir la seva militància els nostres difunts. I també ells ara, a crits, ens demanen que continuem motivant la nostra militància recordant aquelles paraules de Pere: **“Nosaltres, tal com ell ens ha promès, esperem un cel nou i una terra nova, on regnarà la justícia”** (2Pe.3,13). I aquest món nou el desitgem, no pas amb els braços plegats, sinó amb una esperança activa, construint-lo amb els nostres compromisos, al costat i amb tots els qui hi treballen, i amb el record i l'estímul dels ja absents.

Esperem que aquest llibret: “Viure en Déu”, juntament amb el publicat a l'inici del 50è aniversari de l'ACO: **“50 anys: l'experiència actual de l'ACO. Divuit testimonis”**, confirmi allò que es deia en la seva presentació: l'ACO és vida, ho ha estat i esperem que continuï mantenint aquesta flama.

Oriol Garreta
Consiliari general

ALS DE L'ALTRA RIBA

Plens de joia heu passat a l'altra riba
amb les mans repletes d'obres de fe i amor.
Teniu un amic que us acollia:
Crist mort i ressuscitat, el Salvador.

Vau creure en la utopia de la gran lluita
de classes, vaiu ser constants i sense por
vau seguir les petjades dels profetes
que lluitaven amb la força de l'amor.

El moviment ACO sempre us acompanyà
la revisió de vida us donà valor
per seguir agermanats i fer campanya
dins un món obrer que cerca en la foscor.

Esclats de nous militants seguint la ruta
que els hi vaiu mostrar en la clandestinitat
recorren vostres petjades dia a dia
segurs que tenen l'Amor al seu costat.

Vindrà un nou món, vindrà un esplèndid dia
que ens estimarem tots com bons germans,
i l'Evangeli serà la nostra guia
per acollir els que tenen fred i fam.

Volem seguir lluitant per la justícia,
volem la llibertat pels oprimits,
volem treball per tots, i la injustícia
voldrien eradicar en tots sentits.

Oleguer Bellavista i Bou

Centelles, 18 de febrer del 2004

LLUÍS ÀLVAREZ ALONSO

Oleguer Bellavista

Nasqué a Barcelona l'any 1925 i va morir el 1982. No va pertànyer a la JOC, i va entrar a l'ACO, quan ja era casat, per la influència del seu amic Josep Carbonell.

Es va casar amb Enriqueta Urgellés Canturri el 14 de juliol de 1950. Van tenir tres fills. Va ser militant d'ACO des de 1960, fins que va morir l'any 1982. Va presidir el moviment des de 1966 fins al 1970. Quan va començar la seva tasca com a president, el butlletí sortia irregularment. Ell va voler, juntament amb el Comitè, que sortís cada mes i així va ser. Va ser col·laborador habitual del butlletí fins pocs mesos abans de la seva mort. Molts recorden els seus escrits i comentaris de llibres. Encara que no havia estat a la JOC, portava a dins la influència familiar de dedicació a la classe obrera, ja que el seu pare havia estat un destacat sindicalista. Va estar una setmana a la presó, i allà va coincidir amb Joan Estrada, també militant de l'ACO. Va ser en sortir de la presó quan el van elegir president, per tant va estar empresonat durant l'any 1966. Va morir el 19 d'agost de 1982. No hi ha dubte que, com tants d'altres, va deixar un gran impacte entre els militants de l'ACO. Era com tants un autodidacte, amb un nivell cultural molt elevat.

En el butlletí de setembre de 1982 van sortir dos articles sobre en Lluís Álvarez. Posarem uns fragments del l'article de Mn. Jordi Fontbona:

Tu eres d'aquesta mena d'homes a qui ni agraden els compliments ni les mitges tintes. Deies les coses pel seu nom i sense embuts. Deixa'm per això que, en aquests moments, et digui sincerament el que sento, penso i recordo de tu i de la teva vida.

¡Com estimaves i desitjaves la llibertat! Odiaves qualsevol mena d'encaixonament i manipulació. Vingués d'on vingués. Ja

fos de l'Església institució, que a vegades manipula o imposa unes normes o una doctrina. O també de qualsevol tipus d'organització que igualment ofegui la persona (partit, sindicat, etc.),

Eres lliure i volies per a tots aquesta llibertat, que potser en alguns moments ratllava l'anarquia. Però aquesta era la teva visió teòrica del món. El teu pensament agut i profund era molt crític, a anava molt a fons de les coses. Eres molt intel·ligent i radical en el teus plantejaments.

.....

En realitat ara penso que la teva visió de la vida no era pas negativa, ni mancada d'una Fe que vivies molt endins. Segurament la teva Fe venia mediatitzada i purificada per la teva lucidesa mental, i per això era una Fe rebel, madura, gens conformista o simplista.

.....

Vull acabar amb unes paraules teves en una reunió d'equip "El temps de Déu no és el nostre, Déu espera que creixi el blat, no el sega fins al final. I per això és Salvador, perquè dóna un temps a la persona perquè maduri. Déu és un Pare que estima tothom i no exclou ningú del ser cor, cap fill. Però té una manera de fer especial: la de Jesucrist. Des de baix, des dels pobres, i per això, els autèntics valors humans són els dels pobres".

JOAN ANDREU VERGARA

Josep Segalà

Mn. Joan Andreu i Vergara va néixer el 1934, i per tant, tenia 55 anys quan va morir el dia 10 de març de 1989. Abans però, va anar entregant la seva vida al servei de l'Església i de la classe obrera. Va cantar durant molts anys a la Coral Sant Jordi. Mn. Andreu va ser el típic capellà i consiliari de l'ACO, que passa desapercebut, com molts d'altres.

Una de les darreres frases que va dir a l'Oriol Xirinachs i a Francesc Segalés, el 25 de febrer, quan el van anar a visitar a casa seva és: "Saludeu de part meva tots els de l'ACO a través del butlletí".

M'han demanat que avui digués alguna cosa d'ell. I faré unes pinzellades ben esquemàtiques, molt breus, potser un xic superficials. Hem estat junts des de l'any 1970, quan nosaltres dos, juntament amb un altre company, començàvem la petita aventura de la parròquia de Sant Domènec.

Són algunes pinzellades de la seva fesomia interior. Més endavant, si cal, podem ampliar-les amb la reflexió de tots plegats.

1. *Mn. Joan Andreu era un bon amic i un bon company. Sabia escoltar. Cultivava la fidelitat i sabia inspirar confiança. Sabia posar vaselina –posar pau- quan calia. Jo, que tinc el caràcter a vegades una miqueta cantellut, recordo com moltes vegades la seva presència i la seva paraula, breu i amable, arreglava coses que jo havia espatllat.*

2. *Era constant en el treball – algú de Sant Domènec havia parlat de la seva manera de fer com del "treball de la formiga". Era profund. Potser més profund que no pas brillant. Enemic de les "poses", dels muntatges personals, del fer comèdia, de*

l'estil pejorativament "clerical". Suau en les formes, radical en les idees. Sense ell, Sant Domènec –parlo del Sant Domènec dels començaments- hauria estat diferent. Algunes de les coses que llavors podien semblar arriscades (en l'economia, en la corresponsabilitat, en la confiança posada en les persones, etc.) foren més cosa d'ell que no pas meva.

3. *Vivia de cara a la realitat* (potser per allò de ser enemic de les "poses"). Sense deixar de buscar la utopia –tant la utopia cristiana com la utopia social -, sabia tocar de peus a terra. Mirar les coses tal com són. Acceptar-les, si més no, com a punt de partida. Formava part del seu vocabulari, i en els seus raonaments hi sortia sovint l'expressió "veure la realitat" o "partir de la realitat". Es notava que era un bon deixeble de l'escola de la revisió de vida.

4. *Ell, en efecte, era des de feia molts anys consiliari d'ACO. Estimava apassionadament la classe obrera.* Sobre això, permeteu-me una petita anècdota personal. He dit que en Joan posava vaselina. És a dir que no tenia una paraula més forta que una altra. Que sabia escoltar. Que tenia paciència. Que sabia posar-se al lloc de l'altre. Doncs bé, l'única vegada que li recordo haver-me fet una rèplica contundent i enèrgica, gairebé violenta, va ser una vegada que jo, parlant amb ell, li criticava alguns aspectes de la vaga dels treballadors del Metro que llavors estaven realitzant.

5. *Vivia arrelat fortament en el que és essencial.* Vivia la Fe. En parlava. I ho feia no com qui parla de memòria, sinó com qui ha reflexionat molt. No era persona de gaires pràctiques devotes. Ell pregava i celebrava l'Eucaristia. Però el seu estil era molt de persona normal, molt senzill, molt poc "clerical". Recordo que una vegada un company del seu curs em deia que era una mica "secularitzat". Jo pensava: Que poc que el coneixes! La seva vida i la seva mort ens han mostrat que vivia de debò la unió amb Jesucrist.

6. *Era més aviat reservat.* No parlava gaire d'ell mateix. Era poc amic de les confidències. A segons quines èpoques s'ho passava molt malament per la seva llaga de duodè. Mai no ho deia ni es queixava. Només el color de la seva cara ho delatava. Els seus deures familiars –la dedicació al seu germà Josep M.- no

eren coneguts ni, per tant, compresos. Quan ja estava malalt de càncer, un matrimoni dels equips dels quals era consiliari em deien preocupats, que ell mai no els havia parlat de la seva malaltia i ells no sabien ben bé com l'havien de tractar.

7. *La seva malaltia, aquests darrers quatre anys, és un capítol a part.* Diríem que, com l'or es purifica en el gresol, la seva vida es va afinar d'una manera extraordinària des del dia que es va posar malalt. Mai no oblidaré el dia que va anar a recollir els resultats de les primeres anàlisis que li feren. En sortir de la casa del metge, va venir directament a Santa Madrona –ell encara era a Sant Domènec- per a ensenyar-m'ho i explicar-m'ho. Des del despatx de Santa Madrona va trucar la seva germana Blanquita.

Aquell dia sentint-lo –se'l veia afectat i trist, però serè i decidit...- vaig comprendre que, després de 15 anys de treballar junts, el coneixia ben poc.

A partir de llavors, fórem espectadors del seu realisme. Allò que dèiem de “veure la realitat”; de la seva acceptació sense reserves del que ell creia el voler de Déu. Va arribar a dir, no fa pas gaire, que ell mai no havia demanat de posar-se bo. Nosaltres sí que ho demanàvem. Aquesta acceptació, però, no volia pas dir resignació. Ell no va renunciar mai a lluitar contra la malaltia. Ell tenia ganes de viure. I per això va viure aquesta època amb molta intensitat. El dia del seu enterrament, un dels seus germans deia que havia viscut “a tope”. I certament, va continuar cantant a la Coral Sant Jordi fins el dia que es va quedar sense veu. Va fer un viatge a Terra Santa que havia estat un dels somnis de la seva vida...

Va ajudar a Santa Madrona tant com va poder. Quan no pogué parlar, només concelebrava. Va deixar de venir quan realment ja no s'aguantava.

El dia 27 de novembre, diumenge, a la tarda, va convocar tota la seva família i una bona colla d'amics. Ell i els tres capellans que ara seiem de costat –Soler Perdigó, Juncà i jo- concelebràrem l'Eucaristia i rebé la Unció dels malalts. Després encara ens convidà a un pisolabis per celebrar la festa.

Finalment, el dia 10 de març, divendres, a les 12 del migdia en punt, ens diu ben clar als qui érem amb ell: Ja està! I a la una va morir. Sabent-ho. Confiant plenament en el Déu de la Vida i de l'Amor.

Ens ha deixat un testimoni preciós de realisme, de fe en Jesucrist viscuda intensament, d'esperança, de coherència, d'entrega, de fidelitat.

Acompanyat d'una gran discreció, d'un gran senzillesa, d'una gran humanitat...

Jo considero un do de Déu haver estat a prop seu durant tant de temps, però sobretot durant aquests darrers quatre anys.

3 d'abril de 1989

JOSEP ARTIGAL MONTSERRAT

Oleguer Bellavista

Nasqué a Barcelona el 2 de juny de 1923. Va ser un dels fundadors de l'ACO, i ell i la seva esposa van estar a l'ACO més de 30 anys. L'any 1951 es va casar amb Carme Valls i Martínez, amb qui van tenir cinc fills. Va morir el 20 de gener de 1995.

Va ser fundador de l'Editorial Nova Terra i sempre va ser-ne membre del Consell Director. L'Editorial Nova Terra va funcionar des de 1963 fins a 1978, i va fer un gran servei al país i a la classe obrera. Ell va haver de viure la crisi de Nova Terra quan en Comín i en Verdura la volien convertir en una editorial marxista, i tots els dirigents s'hi van oposar: Anton Canyelles, Lleonard Ramirez, Josep Artigal, Josep Castaño i Joan Carrera.

També va ser fundador de l'Escola de Activa de Pares, que en principi van començar els militants de l'ACO, però que després es va estendre a tots nivells i a diverses ciutats i pobles. Crec que de l'Escola de Pares encara no se n'ha fet la història i certament que va fer una tasca molt gran i educativa.

Va ser cofundador de Convergència Democràtica de Catalunya. Diríem que en Josep Artigal va ser una persona discreta, a vegades callada, però molt eficient i molt fidel als seus ideals, i no cal dir molt fidel a la classe obrera i a l'Església. Tenia un caràcter alegre, optimista i molt exigent per a si mateix i també per els altres.

Trobo molt estrany que tenint un "curriculum" tant variat, tant ric en activitats i tant cristià, no consti ni en la Gran Enciclopèdia Catalana, ni tampoc consta en el recent Diccionari d'Història Eclesiàstica de Catalunya. Pensem que les coses humanes no són mai perfectes del tot, i a vegades obliden coses o persones importants.

PAU BACIANA CORNET

Oleguer Bellavista

Nasqué a Manresa el 5 de desembre del 1919. Treballava com a comptable.

Es va casar amb M^a Carme Sanz Planell el 10 d'octubre de 1945.

Van tenir cinc fills. Van estar uns dos anys a l'ACO, i quan van canviar el vicari de la seva parròquia, el nou vicari no va voler saber res amb l'ACO.

Tenia molta memòria, cosa que ha heretat la cinquena dels seus fills. Va formar part d'un equip de matrimonis; ell va ser fundador de l'agrupament escolta de "Vivendes del Congrés", del qual van formar part tots els seus fills. Era un gran excursionista, li agradava caminar i pujar a les grans muntanyes de Catalunya i Pirineus. També li agradava molt anar amb bicicleta per la ciutat i per la muntanya. Li agradava molt llegir, i de fet va llegir molts llibres tant de religió com de literatura, sobre tot li agradava molt la història, i d'una manera especial la història de Catalunya i la història de la classe obrera.

Va morir el 30 de juliol de 1993, quan tenia 73 anys d'edat.

MARIA DOLORS BELLAVISTA BOU

Oleguer Bellavista

Va néixer a Sabadell el 23 de setembre de 1931. De jove va anar al col·legi de les monges de la Divina Pastora, però estava molt dolguda perquè tractaven d'una manera molt diferent a les riques que a les pobres. Ella era del grup de les pobres. Quan van arribar els exàmens, es va queixar de les notes que eren mitjanes, i les monges li van dir que les notes altes eren per les riques. De joveneta, doncs, ja va haver de viure una injustícia en una institució de l'Església. Ella i els seus pares pertanyien a la parròquia de la Mare de Déu de Gràcia de Sabadell, de la qual va ser durant uns anys catequista.

Va treballar durant deu anys en un ofici tèxtil que en dien "cosidora de peces". Després va anar a viure amb el seu germà des del 1959 fins que va morir. Però del 1970 a 80 va treballar, com a auxiliar d'infermera al pavelló infantil de l'Hospital de la Vall d'Hebron, tenia com a companya de treball Montserrat Castaño Colomer, amb qui l'unia una gran amistat i a més també va ser durant més de 20 anys militant de l'ACO, els primers deu anys amb el primer equip de Cornellà, el responsable del qual era Joan Estrada Masip, i el consiliari el seu germà. En les revisions de vida portava molts fets del treball. Després va formar part de l'equip de Magòria, el responsable del qual era Manuel Maeztu, i el consiliari el seu germà.

El mes de juny de 1979 va ser operada d'un quist d'ovari, que tenia el volum d'una mandarina. Li van fer la quimioteràpia, tot a l'Hospital de la Vall D'Hebron, i també la radioteràpia. Va estar tres mesos bé a casa seva i a Centelles. Va tornar a ingressar a l'Hospital el juny de 1980, i el 21 d'agost del mateix any va morir.

Les seves companyes de treball la venien a visitar cada dia, i li portaven coses de menjar i de beure, i a més li explicaven acudits i

fets del treball que la feien riure i la distreien, i també venien sovint alguns militants de l'ACO.

Ella, com la majoria de malalts, tenia esperança de curar-se, i 15 dies abans de morir, quan el metge ja havia dit als familiars que no hi havia remei i que s'acostava el final, ella encara va dir al seu germà: "Oi que si em fan la quimioteràpia i em va bé com l'altra vegada podem anar a passar unes setmanes a Centelles?"

El seu enterrament va ser una manifestació de solidaritat i de dol, moltes persones ploraven. I tothom cantava les diverses cançons, va acabar l'acte amb el cant "La vall del riu vermell", que a ella li agradava molt.

RAMON BORONAT BELLINI

Oleguer Bellavista

Va néixer l'any 1932. Va estudiar al Seminari Conciliar de Barcelona, i s'ordenà sacerdot l'any 1956. El 1957 va ser vicari de Santa Maria de Gràcia de Sabadell; el 1958 també vicari de Sant Salvador d'Horta de Barcelona, el 1959 vicari de la parròquia de la Mare de Déu de la Mercè de Barcelona. L'any 1964 es nomenat regent de Pachs del Penedès; el 1968 es nomenat ecònom de la Santíssima Trinitat de Vilafranca del Penedès, i membre de l'equip sacerdotal d'aquella ciutat. Finalment el 1972 passa a Sabadell com ecònom de la Mare de Déu de Gràcia, càrrec que ocupava quan va morir.

Va ser consiliari de l'ACO durant més de 8 anys, i promotor d'alguns equips.

Era molt amable, molt servicial i generós, home d'una gran fe, i un gran educador molt respectuós amb les persones.

Va morir el dia 13 de gener de 1973, en accident de cotxe, quan anava de Rubí a Sabadell. Tenia 42 anys.

El seu enterrament es va fer a la parròquia de Sant Pius X de Barcelona, que és el barri on vivien els seus pares. Van concelebrar uns 20 sacerdots, presidits pel Dr. Ramon Daumal, bisbe auxiliar de Barcelona, el qual en la homilia va fer una referència molt emotiva als valors humans i cristians del difunt.

JOSEP BREU GOBERNA

Oleguer Bellavista

Sobre Mn. Josep Breu s'han editat dos llibres titulats "Josep Breu, un clam pels pobres", publicats per "Cristianisme i Justícia". El que va sortir primer (1991) porta com a subtítol "Notes biogràfiques i Testimonis". Té 147 pàgines, i hi col·laboren 18 persones. L'altre porta el mateix títol, i és editat per Cristianisme i Justícia, porta com a subtítol "Escrits i Cartes". Hi ha una presentació del Cardenal Narcís Jubany, una Introducció de Mn. Jordi Jorba, i l'autor és el mateix Josep Breu. Té 199 pàgines.

Josep Breu i Goberna va néixer a Cervera el 7 de juliol de 1929. El 1952 va ser llicenciat en Ciències Químiques. El 1955 va entrar al Seminari i va ser ordenat sacerdot el 2 de setembre de 1972. Va ser vicari, prefecte de disciplina del Seminari de Barcelona el 1966, i l'any següent s'incorpora al Pradó (Madrid). El 1970 esdevé rector de Sant Ramon de Collblanc fins al 1979, en què en morir la seva mare va poder realitzar el projecte de ser sacerdot al Tercer Món, concretament a Medellín (Colòmbia), fins que el 14 de maig de 1987, mor a Medellín, després de sofrir una llarga malaltia de càncer.

Mn. Breu va ser sempre fidel al món obrer, a més de ser un gran sacerdot, va ser consiliari a la JOC, HOAC i ACO, i en etapes més breus de la JAC, JIC, ACI, i d'altres grups com la Fraternitat de Foucauld.

Però no solament es limita a fer de consiliari amb els militants d'aquests moviments, sinó que també participa a les tasques del col·lectiu de consiliaris. Aquest col·lectiu, organitzat per sectors des de la base, esdevingué en certs moments el grup més dinàmic del clergat, tant a nivell diocesà com de l'Estat espanyol.

I a Medellín també va organitzar grups d'ACO, de JOC, i d'altres

moviments. En les seves cartes queda reflectida la múltiple activitat que sempre ha portat.

Ell mai no va tenir problemes per a ser consiliari de diversos moviments, com la HOAC i l'ACO. Tenia la qualitat de saber escoltar, i de pensar abans de prendre una decisió o de donar un consell.

Els que hem conviscut amb ell, podem donar testimoni del seu equilibri tant davant de postures radicals, com davant de postures una mica conservadores.

Com que tenim a l'abast dos llibres que ens parlen d'ell, d'una manera molt variada i molt completa, ens sembla que ara no és necessari repetir el que ja està escrit. Només voldria afegir que era molt acollidor, i per Sant Ramon de Collblanc hi han passat molt capellans d'aquí i de fora, perquè ell mai no sabia dir que no.

ROSALÍA BUSQUETS SORINAS

Oleguer Bellavista

Va néixer a Barcelona l'any 1924. Es va casar amb Josep Salvador Jornet el 22 d'agost de 1948. Van tenir dos fills.

Van estat a l'ACO durant 9 anys.

Ella tota la vida anava al Born a vendre verdura. Així es guanyava la vida. Era una dona molt entregada a tothom; no tenia prou temps per fer la feina de casa seva, i sempre trobava un moment per ajudar als altres. Per exemple, anava sovint a rentar la roba d'una dona veïna que estava malalta. Era molt alegre i molt dolça. Tenia una gran capacitat per escoltar, i després d'escoltar-te et donava consells.

Va morir el 3 de desembre de 1969.

IGNASI CARVAJAL MUÑOZ

Josep Pujol

Ignasi Carvajal va néixer a Mazarrón (Múrcia) l'any 1930. Es va casar amb Roser Fullela Sanz l'any 1956, i van tenir quatre fills. Van ser militants d'ACO durant 25 anys. L'Ignasi va morir a Barcelona l'any 1989.

Cap a l'any 1949, vaig conèixer l'Ignasi, que formava part d'un dels primers grups de la JOC de Barcelona. Va ser l'inici de la JOC, que representà per a molts un valuós descobriment i un replantejament del significat de ser cristià.

El mètode d'enquesta que aplicava la JOC (veure, jutjar i actuar), ens permetia descobrir tots els aspectes de la nostra vida quotidiana, el familiar, el de treball, el de barri... i ens portava cap un nou horitzó; ens despertava a la nostra realitat i ens posava en camí d'actuació per intentar transformar-la.

L'Ignasi va connectar de seguida amb la realitat que l'envoltava. Per exemple, era sensible a portar la companyonia i la solidaritat als joves malalts; quan coneixia aquestes circumstàncies era el primer en establir contacte i visitar-los sovint, procurava fer-hi participar a altres companys. En aquells anys de la postguerra, als anys 40 i començament dels 50, es donaven nombrosos casos de tuberculosi pulmonar, malaltia que feia estralls entre la joventut i que no es va pal·liar fins que no van sortir al mercat els antibiòtics.

L'Ignasi va ser generós de cara als altres donant el seu temps i la seva acció a diferents coses: participava activament en les campanyes anuals que la JOC impulsava durant la dècada dels 50. Alguns dels temes tractats varen ser: "Formació Professional", "Vacances, temps lliure, cultura", "Construïm un món més just".

Molt aviat va descobrir un altre vessant de l'acció: la participació en moviments d'alliberament col·lectiu. Va ser dels primers a descobrir i valorar que aquesta era una tasca important, i a posar-la en pràctica.

En unes jornades d'Història del Socialisme a Catalunya celebrades l'abril del 77, l'Ignasi va participar-hi amb una ponència titulada "De la UGT a la formació de les CCOO". Ell, quan va exposar el tema, el va iniciar dient: "Els darrers mesos de l'any 57 vaig entrar al Moviment Socialista de Catalunya; se'm va encomanar junt amb d'altres companys el front sindical..." (Aquesta ponència va ser publicada a la revista del Centre d'Estudis Socialistes "DEBAT 5". de juliol de 1978). O sigui que el 1957 ja posava en pràctica el compromís per l'alliberament col·lectiu.

La dictadura, des de sempre repressiva amb els sindicalistes, tampoc no va permetre l'any 65 el naixement d'un nou moviment sindical de caire unitari (les futures CCOO), i quan va adquirir certa força, nombrosos sindicalistes varen ser detinguts i empresonats. Entre ells, l'Ignasi, en Josep Elhombre, l'Antoni Martínez i jo mateix, que vam compartir set llargs mesos de presó.

Durant el període que vàrem estar engarjolats, vàrem conviure, compartint la mateixa cel·la, amb bona companyonia, amb la natural angoixa d'estar separats de la família i els amics, i en definitiva, per la pèrdua de la llibertat.

A la galeria on érem, ens relacionàvem amb un grup de sindicalistes i polítics, i amb un altre més nombrós de presos comuns. L'Ignasi es relacionava amb tothom i establia amb facilitat el contacte amb els presos comuns. A ell el va impactar molt conèixer de prop la problemàtica del pres comú, qüestió que era motiu de freqüents converses entre nosaltres; ens adonàvem que la delinqüència és producte d'una societat injusta, de la "jungla capitalista", i que sols el socialisme podia promoure un canvi cap a una societat més justa, i ens refermàvem en el convenciment que calia transformar la societat. La presó ens va servir per fer madurar les nostres conviccions, ja que disposàvem de moltes hores per a reflexionar i debatre entre nosaltres.

En la darrera etapa de la seva vida, l'amic Ignasi va patir molt, per la malaltia del seu fill i per la seva pròpia. I ara que no el tenim entre nosaltres, recordo el seu tarannà obert, de diàleg, d'intentar fer veure les coses, d'ajudar... Les seves arrels cristianes redescobertes a través de la JOC i l'ACO, el missatge de Crist, d'estimar, de fraternitat humana, ha estat la constant que va impregnar tota la seva vida. L'Ignasi ha estat, en molts aspectes, un punt de referència per a nosaltres.

MONTSERRAT CASAS ALSINA

Mercè Solé

Una dona forta. Aquest va ser el text del llibre dels Proverbis (31,10) triat amb encert per al seu enterrament, el 30 de setembre del 2002.

Vaig conèixer la Montserrat fa més de vint anys a la catequesi d'adults del barri, una catequesi amb un mètode singular: crear interrogants més que respostes, escoltar més que no pas alligonar... Una catequesi on ens vam proposar no permetre que ningú repetís, de manera que el primer any hi érem els "que pixen aigua beneïta", segons expressió d'en Josep, rector i pal de pallar, i que, en conseqüència, s'anava omplint any rere any de persones cada vegada menys de l'olla. Tot plegat portava els i les catequistes a aprofundir cada cop més, a aprendre a formular millor les coses, a ser més acollidors i acollidores en la nostra comunitat arxiprestal i en la vida, i a ajudar-nos mútuament en aquesta tasca, de la qual van sortir diversos grups: de dones, de revisió de vida... Érem un grup ben divers, en formació, feina, procedència... Però en la manera de plantejar-nos les coses no hi havia home ni dona, treballador ni empresari, monja ni seglar... com allò de sant Pau.

En aquest context, iniciàrem una bona amistat. La Montserrat vivia junt amb una petita comunitat al Poblenou. Encara recordo la primera vegada que hi vaig anar: una desfilada constant de veïns i veïnes. L'una tenia una filla disminuïda, i mare i filla venien a passar la tarda "con las hermanitas"; l'altre tenia la dona a l'hospital, i necessitava un cop de mà per l'organització de la casa; l'altre era vidu i es feia càrrec del seu sogre. Una altra encara havia fet un pastís que volia compartir. Semblava una casa de barrets... en el bon sentit.

Quan va morir el meu pare, la mare i jo vam ser convidades molts anys a dinar per Sant Esteve i per Pasqua. Després dels canelons, fets amb aquell forn que sempre s'havia d'aguantar

encès amb la mà perquè no funcionava, muntàvem una “timba” fins tard, jugant a cartes, en què participaven monges i veïns. Era un estil que a la mare i a mi ens agradava. Lluny de carrincloneries, poc piadós, heterogeni, i, sobretot, molt senzill. Un estil que no pretenia convèncer, sinó que era gratuït. Després la Montserrat es va convertir en una mena de 091 d’urgències familiars. Ara la mare està “depre” o ens ha passat això o allò. I venia i simplement escoltava. I fins i tot durant una temporada de vaques especialment flaques, la Montserrat i la comunitat ens ajudaren econòmicament.

Vam tornar a coincidir a Torre Baró. Ella va canviar de comunitat i jo de centre de treball. Un altre espai per viure'n l'acollida. Els treballadors socials hi anàvem a dinar i a xerrar i a plantejar-nos què podíem fer conjuntament en el barri. Un barri menys poblat que el Poblenou i encara més senzill. També aquí va sortir un grup de dones que la Montserrat acompanyava. Tot plegat era prou complicat. La casa de les germanetes a Torre Baró és dalt de tot; la comunicació amb Barcelona, un desastre; la feina de la Montserrat, com a treballadora familiar, era al Poblenou... I la feina comportava també activitat sindical i preocupació pel futur laboral de les companyes... Fins que es va jubilar de la feina i es va traslladar a una comunitat d'Alacant, on va continuar treballant fins que el càncer va irrompre en la seva salut i la va corsecar fins al dia 30 de setembre d'enguany.

No en puc explicar pas res d'espectacular, d'ella: la serenor, la ironia, les poques ganes de patir, el disfrutar de la família i dels amics, la perplexitat davant dels regals piadosos d'algunes persones que l'anaven a veure (pobres monges, sembla que només s'hagin de distreure amb vides de sants!)... Però sí que m'ha ajudat a entendre què significa acollir amb senzillesa, el i la més petita, gairebé sense gestos. I què significa viure amb llibertat i confiança, en un futur incert per a monges i per a treballadores familiars, en un conflicte veïnal, o en una situació de malaltia.

Una dona forta, en efecte, la Montserrat, com tantes altres germanetes de l'Assumpció, sempre properes a l'ACO, presents en els barris treballadors, de vegades consiliàries del moviment, animant-nos ser fidels al nostre compromís. Que aquest escrit serveixi com a petit homenatge a totes elles.

JOSEP CASTAÑO COLOMER

Oleguer Bellavista

Va néixer a Barcelona l'any 1931. Des de jove ja va ser militant de la JOC. Aquells primers militants de la JOC tenien per Consiliari mossèn Ignasi Cases. En Josep Castaño ingressà a la JOC l'any 1946, va ser secretari general del Comitè Federal de Barcelona fins al 1954. Del 1956 al 1959 va ser cridat a Brussel·les (Bèlgica), i hi va treballar durant tres anys com a membre del secretariat internacional de la JOC. L'any 1962 es va casar amb Anna García Atienza, i van tenir cinc fills, quatre nois i una noia.

Va ser dels primers militants de l'ACO, i els dos esposos van participar a l'ACO, com a militants, en diversos equips, durant 30 anys. En Castaño també va ser fundador de l'Editorial Nova Terra, especialitzada a publicar llibres sobre el món obrer, sobre l'Església i sobre pedagogia.

En l'ACO vam trobar –diu la seva esposa Anna- una amistat sincera, i sobretot ens va enfortir en la fe durant tota la nostra vida.

En Josep Castaño té diversos llibres publicats: “Memòries sobre la JOC a Catalunya” (1932 – 1970), Barcelona 1974; “La JOC en España” (1946 – 1970), Salamanca 1978, i 20 llibres sobre cooperativisme. El darrer llibre publicat, escrit quan ja estava malalt, es titula: “Una aproximació al món de los cooperatives a Catalunya (1979 – 1999), publicat per la Fundació Roca Galès, Barcelona 2000. De 1976 a 1981 fou director de la Fundació Roca Galès, per al foment del cooperativisme. De 1981 a 1985 fou Director General de Cooperatives de la Generalitat de Catalunya. De 1985 a 1996 fou director de l'Institut per a la Promoció i la Formació de Cooperatives, també de la Generalitat. Cessà per jubilació. Era una persona d'un tracte exquisit, amable amb tothom, i molt atent a valorar què deien i què feien els altres. Sabia treballar

en equip, i era molt equilibrat en totes les seves tasques. També va ser membre de la Junta de Govern de l'Institut Catòlic d'Estudis Socials de Barcelona. I va escriure en moltes publicacions periòdiques. També va ser fundador i membre actiu del Cineclub Lyta, que es dedicava, durant la dècada dels 60 a dirigir sessions de Cinefòrum a diversos llocs de Barcelona i Catalunya. Va morir el 26 de setembre del 2000.

MONTSERRAT CASTAÑO COLOMER

Oleguer Bellavista

Va néixer a Barcelona l'any 1935. Germana de Josep Castaño Colomer. L'any 1957 es va casar amb Fernando Estivill Gómez, i van tenir una filla que es diu Bernardet, i que va néixer el 1958.

Ella i en Fernando van ser dels fundadors de l'ACO de Barcelona. La Montserrat va ser membre de l'ACO durant 30 anys. I també en va ser presidenta. Era d'un caràcter molt decidit i enèrgic i per tant durant la seva època de presidenta (la dècada dels 60) l'ACO va viure una de les èpoques de més esplendor i de més nombre d'equips i de militants.

La dècada dels 70 va treballar a la Maternitat de Barcelona. Als 80 va treballar d'infermera a la secció infantil de l'Hospital de la Vall d'Hebron. Eren companyes de treball amb M^a Dolors Bellavista, en el mateix departament. Aquí hi va treballar la Montserrat fins a la seva mort esdevinguda l'11 de juliol de 1992.

Tant ella com el seu marit eren molt amics i col·laboradors de Jaume Cuspinera, de tal manera que quan en Jaume es va secularitzar, la Montserrat va fer un equip d'amics, que es reunien periòdicament, per plantejar-se problemes de barri, de família i de societat, en el barri on vivia, que eren les Vivendes del Congrés Eucarístic; també hi anaven algunes persones, poques, d'altres barris. Quan va morir en Jaume Cuspinera el va substituir en aquest grup l'Oleguer Bellavista. Tant en Jaume com l'Oleguer no feien la tasca de consiliari, sinó més aviat d'ajudar a la reflexió del grup, i de fer-ne el resum.

La Montserrat havia après de Cuspinera a reflexionar molt seriosament sobre els problemes i tenia un tacte molt especial en saber escoltar, per això la seva acció, moltes vegades callada, era molt eficaç. Els seu amics en poden donar testimoniatge.

JOAQUIM COLELL PONS

Plàcid Burgués

Joaquim Colell va venir a viure a Lleida amb els seus pares i germans quan tenia solament onze anys; fins aleshores la seva família havia viscut a Mollerussa i ell estudiava al seminari de Solsona. A Lleida entrà al seminari diocesà i s'uní al grup de seminaristes que cursaven el segon curs. Abandonà els estudis quan havia cursat el cinquè.

Membre d'una família profundament cristiana, la sortida del seminari no representà per a ell una crisi en la seva vida de fe. Acabà els estudis de batxillerat i cursà els de Magisteri, però treballava a la botiga de roba que els seus pares tenien al carrer de Sant Antoni i a l'ensems donava classes de llengua catalana. Aviat s'integrà a l'HOAC. Persona inquieta i altament responsable s'interessà per la política.

Casat amb Teresa Llop, mestressa de professió, bastiren una exemplar família cristiana en la que ben aviat arribaren els fills. Fins a cinc. L'any 1972 a Lleida s'obrí l'estació de cotxes i en Joaquim en fou el primer director.

Malgrat tota aquesta activitat i responsabilitats, en Joaquim continuà militant en la HOAC i més endavant participà activament en un esforç per a revitalitzar l'Acció Catòlica amb les diverses branques i especialitzacions. El seu bon humor i el seu temperament, units a la seva generositat permetien esperar d'ell molt de fruit en les activitats que desenvolupava.

Malauradament la matinada del dia 2 de juliol de l'any 2000, mentre s'estava afaitant caigué fulminat per una rotura de la vena aorta.

CONSOL COMA COMA

Oleguer Bellavista

Va néixer a Barcelona l'any 1935. Casada amb Josep Comas, un dels fundadors de l'ACO, de la qual va ser president durant uns anys, van tenir cinc fills. Com que estava malalta del cor no va poder treballar mai de casada. Era molt atenta i molt amable i tenia una gran capacitat de escoltar i valorar els altres. Van estar a l'ACO vuit anys.

Va morir l'any 1990, tenia 55 anys.

JOSEP COMAS

Leonard Ramírez

El meu record d'en Josep Comas guarda unes poques impressions de l'activitat d'en Josep a l'OCPD cap els anys 1948-49. Formava part del grup de persones que donaven vida a l'entitat.

Malgrat que els mes joves, entre ells Miquel Juncadella i jo mateix, vam haver de marxar de l'entitat per les pressions governatives, no per això vam perdre el contacte amb en Josep.

La Consol, la seva muller i en Josep van assistir esporàdicament a les reunions del grup de promesos de la JOC que es feien a Can Tunis on Mn. Jaume Cuspinera estava de vicari a la parròquia.

Va ser en Josep qui ens va demanar que aprofitéssim el viatge de noces a París, l'any 1953, per tal d'adquirir uns llibres sobre pedagogia infantil i també ens va informar on podíem comprar llibres editats per Ruedo Ibérico que feien referència a l'època republicana.

També tinc a la memoria les reunions que durant l'any 1953 es feien a casa d'en Ricard Clares, i també al patronat de Can Tunis, l'objectiu de les quals era veure com havia de ser, com a cristians, el nostre testimoni en el món obrer.

Quan l'abbé Maréchal va decidir venir a Barcelona l'any 1954 per ajudar a posar en marxa l'ACO, en Josep i la Consol varen participar, des del primer moment, a les reunions i a les Jornades d'Estudi, al mateix temps que hi convidaven d'altres matrimonis que coneixien.

Més endavant l'abbé Maréchal ens va demanar donar a l'ACO un sentit més clar de moviment, i, per tant, nomenar responsables d'equip, de zona, de Barcelona. En Josep treballava en una empresa química i vaig haver de demanar-li que, tal com volien

els militants, agafés la responsabilitat de president. I així ho van confirmar les eleccions de l'any 1956. Aquest mateix any o el següent vam rebre la invitació per participar a les II Converses Internacionals de Moviments Cristians que impulsava l'ACO suïssa. En Miquel Juncadella, en Josep Comas i jo vam participar-hi i en Josep hi va tenir una intervenció molt notable.

Mesos més tard l'empresa on treballava va passar una forta crisi que va obligar en Josep a un gran esforç per defensar els companys.

Els joves i nous matrimonis de l'ACO veien necessària una preparació per tal de donar una bona educació als seus fills, i en Josep i la Consol van aportar la seva experiència com a pares a la creació de l'Escola Activa de Pares, impulsada per Fernando Estivill i la seva dona, Montserrat Castaño, entre d'altres.

La seva entrega no acabava aquí, perquè quan diversos militants de l'ACO van decidir editar aquells llibres que calien al moviment, ell va formar part de l'equip des del primer moment. Per tant es pot afirmar que en Josep va ser un dels fundadors de l'editorial Nova Terra.

Ja en temps de clandestinitat se'l podia trobar en algunes de les reunions del clandestí Sindicat de Tècnics i en d'altres activitats en defensa de Catalunya i de la classe obrera

Cal dir que tota aquesta activitat no minvava la vida militant de la seva llar amb la Consol, malgrat que si bé ella tenia físicament un cor débil, era un cor d'una riquesa espiritual extraordinària.

La mort de la Consol va ser un cop molt dur de suportar per en Josep, que només va poder superar gràcies a la sòlida l'amistat d'alguns amics, que l'ajudaven a superar el seu asma crònic bronquial.

El dia de la seva mort, el 26 de maig de 2004, va ser sens dubte un dia de dol per a l'ACO.

JAUME CUSPINERA ESQUER

Josep M. Galbany

Jaume Cuspinera, nascut a Barcelona l'agost de 1921, va ser un dels fundadors de l'ACO de Barcelona, a més d'iniciador de la JOC, va morir a Barcelona el 18 de juny de 1980, sobtadament d'un infart de miocardi.

*Escriu aquest article, publicat al núm. 191 de "Correspondència" de l'agost de 1980, Mn. Josep M. Galbany, i el titula "Recordant en **Jaume Cuspinera** amb l'amor d'un deixeble i d'un amic"*

El vaig conèixer quan jo era diaca, i ell vicari de la Mare de Déu del Port, l'any 1956, i les tardes de cada diumenge, batejàvem entre els dos una vintena de criatures, de 4 a 6 de la tarda, ell en una pica, jo en una altra, d'un a un, perquè aleshores era mal vist fer els baptismes en comunitat. Uns mesos més tard, en ser ordenat de prevere, hi vaig conviure més, perquè anava a la parròquia els dissabtes a la tarda i m'hi quedava fins al vespre del diumenge. Sopàvem junts, a l'asil, d'on ell era capellà de les monges, i vicari de la parròquia. Sempre em van impressionar els seus plantejaments, tan diferents dels que teníem en sortir del Seminari.

La conversa del sopar dels dissabtes era llarga. Per a mi el que ell em deia va ser un autèntic descobriment. Al seminari ens havien dit que anàvem al món a parlar de Jesucrist. Jo, aleshores, era un "fan" dels cursets de "Cristiandad". Però ell em va ensenyar una altra cosa, molt difícil de fer i molt fàcil de dir: partir de la vida, tenir en compte cada persona, seguir-les... Em va fer descobrir la duresa del treball obrer, la dificultat de la fe per als homes que havien de viure-la en un ambient advers i indiferent. Em va fer entendre el mal que es podia fer quan es parlava de Jesucrist amb sons de música celestial o de tesis dogmàtiques, que a l'home del carrer no li deien res. En canvi, em va ensenyar què era l'evangelització

a partir de les actituds de Jesús, connectades amb la vida de cada persona inquieta per la fe. La vida real de l'home es podia enllaçar amb les actituds de Jesús, però difícilment podia encaixar amb les tesis dogmàtiques apreses al seminari, i amb les vies de l'ascètica i la mística pregonades pels autors de text que havia estudiat. Vaig descobrir un món nou, una Església que brollava d'aquest món obrer, tan allunyat de la institució eclesiàstica.

Després vaig anar a Vilafranca del Penedès. Cinc mesos. Un dia vaig rebre un sobre groc. Recordaré sempre el color que tenia. Un groc esmorteït. A dintre un nomenament: "Vistas la cualidades que se reunen en su persona, etc. etc. le nombramos para el cargo de Coadjutor de Nuestra Señora del Port". A en Jaume Cuspinera l'havien canviat. Ell era el coratge d'aquella JOC i aquella ACO incipients, mal vistes per la jerarquia espanyola. Ell, al voltant de la Mare de Déu del Port, havia creat una mena de "parròquia personal" on anaven a raure tots aquells cristians obrers desitjosos de viure la fe i l'Església sense haver de renunciar al color de la seva classe. Però en aquells temps això era perillós i el bisbe Modrego va decidir que prou, i el va enviar a Sant Pere de Vilamajor.

Quan vaig arribar a la parròquia de la Mare de Déu del Port vaig trobar una carta d'en Jaume. Em va impressionar molt. Em deia més o menys: "No se qui ets perquè no m'han dit qui seria el meu successor. Però siguis qui siguis vull que sàpigues que, en aquest barri, m'he dedicat a les persones amb tot l'amor que he pogut, que he estimat de debò. Que la meva vida ha estat un tenir en compte cada home, cada persona... Que res d'això m'ha estalviat sofriments, molt sofriments, però la meva presència en aquest bari durant deu anys, crec que marcarà per sempre la meva vida... Potser creuràs que no he fet de vicari perquè tinc els papers del despatx endarrerits. Però per a mi ser capellà és estimar les persones, dedicar-hi temps i es fa difícil tenir els papers al dia i, a la vegada, parlar amb la gent, conviure amb tothom..." Al llarg d'aquells primers anys de prevere en aquest barri del Port, vaig llegir moltes vegades aquesta carta. Gairebé me la sabia de memòria. Encara avui. Vaig intentar seguir el què ell em deia. Per això la imatge d'en Jaume Cuspinera sempre ha restat viva en el meu pensament. Mai no me n'he desfet. Han passat els anys,

però, quan ens trobàvem em semblava que l'hagués vist abans d'ahir. Era per a mi, un amic llunyà i proper alhora.

Un dia de 1977 es va casar amb Pepita Casanellas Escofet, ella també havia estat militant d'ACO. Per a mi el seu matrimoni va significar un acte lliure de la seva consciència, no pas la pèrdua d'un membre del presbiteri. Perquè una cosa que, d'ell, havia admirat sempre era la seva llibertat sempre madurada, mai no improvisada. Només era esclau de l'estimació als altres. El seu cor transcendia tots els presbiteris del món. Home de consciència i de llibertat. Home de fe en Jesucrist i d'amistat amb el proïsme.

Precisament, pocs dies abans de la seva sobtada mort, havia decidit anar-lo a veure per tenir-hi un xerrada. Ho necessitava. No l'he poguda tenir. Esperava que acabés el curs escolar, però ell ens va deixar abans d'hora. Ara li dic un "adéu" adolorit, al meu mestre, al meu amic, a qui recordaré sempre com un alè estimulante de llibertat, d'amor, de consciència, de maduració humana i cristiana. Al cap i a la fi, tot això són signes de felicitat que ell va donar als altres i a la qual ell tampoc va renunciar mai. Ell, sovint, deia aquestes paraules: "Si vols fer feliços als altres, procura ser feliç tu mateix".

"Ell deia – segons la seva esposa – que no volia tenir poder, i el capellà encara tenia un cert poder, per això es va secularitzar i casar."

A en Jaume Cuspinera se li va dedicar un número de "Correspondència" el núm. 191, corresponent als mesos de juliol – agost de 1980, dos articles al núm. 192, del setembre de 1980, un article al núm. 196 del febrer de 1981.

I un dossier de 84 pàgines, publicat per la Delegació diocesana de l'ACO, el 5 d'octubre de 1996, on hi ha una biografia, alguns articles escrits per ell i retalls de premsa, comentant la seva vida i mort.

JOAQUIM EDO VILLANUEVA

Oleguer Bellavista i Enric Blasi

Nascut el 1923, va ser militant de la JOC, es va casar l'any 1948 amb Montserrat Fàbregas Guamdaus i van tenir tres fills. Va ésser un dels fundadors de l'ACO, on va estar més de vint anys.

Ell, ja que tenia espai a casa seva va organitzar un servei de dutxes per les persones del barri a un preu mòdic. També es dedicava a fer patates fregides (xips) i les portava a las cases i a les botigues.

Era molt servicial, obert, generós i alegre, també tenia un caràcter arravatat que el feia molt actiu i algunes vegades potser una mica agressiu en el tracte amb algunes persones. No servia per organitzar, era una mica improvisador.

En el seu pas per l'equip de Collblanc, de l'Hospitalet, s'havia fet estimar de tots ja que era amable, senzill i molt parlador, sempre disposat per ajudar a tothom i el distingia una fe admirable. La seva dona ens deia com a pesar de la malaltia moltes vegades no demanava ajut a ningú per no molestar ni donar feina.

Estem segurs que el seu record es un exemple que ha d'ajudar-nos a no defallir mai en la fe i l'esperança. Va morir el 1981.

FERNANDO ESTIVILL GÓMEZ

Oleguer Bellavista

Fernando Estivill Gómez va néixer a Barcelona l'any 1929. Va ser uns dels primers militants de la JOC. La JOC de Barcelona va néixer a casa de Mn. Pere Oliveres, on el seu pare tenia una vella ferreteria, al carrer Sants, número 214. Allà es reunien molts joves, i allà també van tenir lloc les primeres reunions de joves de la JOC. La seva vida de militant jocista, exemplar en tots sentits, està escrita per Josep Castaño en un llibre titulat: "Historia de un militante jocista" Editorial Nova Terra, 1964.

Al mes d'octubre de 1957 Fernando Estivill es va casar amb Montserrat Castaño Colomer, després d'aconseguir un pis a les Vivendes del Congrés Eucarístic. Al cap de poc temps van tenir una filla i li van posar el nom de Bernardet.

Una vegada casats per entrar a formar part de l'ACO, estaven a l'equip de Sant Andreu.

Fernando juntament amb Josep Pujol, van començar dos equips d'iniciació a la JOC a la parròquia de Sant Pius X, quan hi havia de vicari Mn. Oleguer Bellavista. En dos grups tenien prop de 80 joves d'iniciació a la JOC.

En Fernando ja estava malalt del cor des d'infant, però el metge li havia dit que no es podria operar fins que fos gran. El van operar a l'Hospital de la Creu Roja de Barcelona el 14 de febrer de 1959, semblava que el post-operatori anava molt bé. Tota la JOC i tota l'ACO de Barcelona estaven pendents d'aquesta operació i pregaven. A l'Hospital es van presentar 37 persones per donar sang. Però van sorgir complicacions, sembla que una pulmonia, va donar lloc a que morís el 16 de març de 1959. El seu enterrament, a la parròquia de Sant Pius X, va ser el 18 de març del mateix any. El temple estava ple de gom a gom.

En Fernando i la seva esposa Montserrat van ser uns dels fundadors de l'ACO, tenien molta amistat amb Josep Pujol, amb la família Artigal, i amb l'abbé A. Marechal, i amb molts d'altres.

Recordo que Jaume Cuspinera va estar tota una tarda a la cambra del difunt, pregant i pensant. Suposo –és només una suposició – que pensava: “¿Per què un militant tant valuós i tant jove s'havia de morir?” Hi ha moltes coses en aquest món que no entenem.

AUGUST GARCIA MAYOL

Alfons Collado

En la matinada del 3 de juny del 2002 el nostre germà en la fe, l'August, ens va deixar. Els àngels el van venir a buscar com ell mateix intuïa poques hores abans.

Estava malalt des de feia un quant temps, amb gran conformitat, no es lamentava pel seu patiment sinó pel fet de no poder ajudar la seva esposa en tasques assistencials de la parròquia, i per la limitació que a ella li comportava l'haver de tenir cura d'ell...

Fou militant obrer cristià des de jove a la JAC de Sant Pau al barri del Raval de Barcelona, compromès en l'acció social amb les associacions de veïns dels afectats de l'avinguda García Morato i en l'associació de veïns de l'aleshores anomenat Districte V, en els principis.

Va col·laborar en la clandestinitat amb la Unió Sindical Obrera de Catalunya fent quantitat de fotocòpies de documents i pamflets, d'amagat en la feina, guardant materials a casa i deixant la casa de Mollet per fer reunions de la direcció del sindicat, tot en temps de clandestinitat. Els teus amics de llavors en Paco, la Teresa i en Ramon em diuen que sempre seràs en el seu record.

En el treball fou delegat sindical i membre del comitè d'empresa de la Universitat Autònoma de Barcelona i en la comunitat parroquial fou un membre actiu en el Consell Parroquial, en l'acció social i en la catequesi d'adults.

L'August va ser una persona de caràcter tranquil i bondadós, que va fer tot el bé que va poder, una bona persona en el més noble sentit, una gran persona. Només s'alterava davant de situacions d'injustícia, llavors era radical en denunciar-ho. Amb un gran sentit de pertànyer a un moviment evangelitzador, era exigent amb la jerarquia eclesiàstica i amb els polítics.

Són especialment remarcables les seves facetes de pare i

espòs. Com deia en una reunió de grup, el més gran encert de la seva vida havia estat casar-se amb l'Encarnita. Com a pares responsables van ajudar els fills intensament.

Com deies tu, August: "...nem a veure...", el teu record ens esperona.

PILAR GOBERNA

Pilar Malla

Tinc el costum, quan sóc capaç de trobar el temps, d'intentar pregar amb l'evangeli a la mà i un paper i llapis al costat. Les meves notes del dia 30 de gener, comencen així: «Ha mort la Pilar, testimoni de fe, de fe viscuda plenament!... Senyor, doneu-me la fe de la Pilar!» I recordo que ho escrivia amb tot el cor, plenament convençuda de la seva fe.

Durant els dies que seguiren l'acomiadament de la Pilar, diria que tot l'equip de l'ACO compartíem els sentiments d'estimació, d'enyorança i de pau, i sobretot, la certesa que la Pilar ja havia arribat a Déu.

La Pilar es prenia la vida seriosament, però amb humor alhora. Per a ella tot era senzillament important; estimava tothom, però potser estimava més les persones que tenien més dificultats. I els estimava des de la igualtat, sense sentir-se superior als altres. Ella sabia descobrir les qualitats de cada persona.

M'atreveixo a dir que ella vivia la realitat, que el moment present per a ella era la més gran riquesa i que vivia cada instant conscient que un dia es convertiria en una eternitat estable. I aquest moment ja ha arribat. Dins aquest clima va viure la seva malaltia i, amb quina pau, naturalitat i llibertat va viure els últims mesos de la seva vida!

Recordo el dia que va comunicar a l'equip que sabia que tenia metàstasi i que li havien pronosticat pocs mesos de vida. No hi va fer cap comentari. Ens ho va dir com la cosa més natural del món. Cal haver tingut una gran fe i un amor molt gran per haver viscut en pau tant la vida com la mort.

A la Barceloneta, on va viure poc temps, era una persona molt estimada. Va treballar pel barri i es va guanyar l'afecte dels veïns de l'escala i del carrer. Va conviure amb els nois i noies que tenien

problemes amb les drogues i va compartir pis amb ells. I quan la salut li va donar signes que s'anava afeblint, va saber dir prou amb senzillesa i va tornar a Horta, al costat de la seva família que tan bé la va acompanyar i respectar els darrers mesos, fins a arribar al moment en què el present es va convertir en eternitat.

La Pilar estarà sempre present en el nostre equip. Gosaria dir que la seva presència és segura i que el seu record ens porta un sentiment de pau. I li adreço una pregària: que ella des del cel ens ajudi perquè els que encara peregrinem per la terra, trobem la força i la riquesa per viure amb plenitud la vida, en l'Evangelí.

Gràcies Pilar per la teva fidelitat i perquè ens has estimat.

TERESA JUNCADELLA MARTÍ

Oleguer Bellavista

Va néixer a Barcelona l'any 1926. Durant la guerra civil estava a Tarragona, on hi va haver un bombardeig del qual va sofrir molts danys, especialment en els pulmons. Alguns metges deien que tenia tuberculosi. Va estar uns anys sense poder treballar, per estar malalta. Va fer la carrera de mestra i va treballar en una escola nacional a Tarragona; més tard va ser mestra d'una escola privada, l'Escola Proa de la Bordeta de Barcelona. Allà va estar fins que es va posar malalta, i va anar a viure en un pis al costat del seu germà Miquel, perquè poguessin tenir cura d'ella.

Soltera, li agradava molt llegir, la seva mare la renyava perquè sempre estava llegint i oblidava les tasques de la casa que li pertocaven.

Va estar sis anys a l'ACO.

Va morir l'any 1977.

JOAQUIM LLUVEROL ROCA

Jordi Borràs

Joaquim Lluverol i Roca va néixer a Vilafranca del Penedès l'any 1924, en el si d'una família senzilla dedicada a forjar el ferro. Durant els anys de batxillerat combinava els estudis amb tasques d'apostolat i amb l'entusiasme pels costums i tradicions, formant part del grup de bastoners, mentre germinava dins seu la crida de Déu.

Va ser ordenat sacerdot l'any 1949 a la Parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, i celebrà la primera missa el dia de Sant Josep a la Basílica de Santa Maria de Vilafranca.

El seu primer destí va ser Martorell, on va ser vicari des de l'any 1949 al 1951. Fou un dels pocs i escollits assistents a la històrica "1a. Assemblea Intercomarcal del Penedès i Conca d'Òdena", celebrada a Martorell el 1950. També va exercir de vicari a Granollers entre els anys 1951 i 1953, i després a Barcelona.

El 1955 arriba com a rector a Sant Jaume Sesoliveres (Anoia), on a més de la dedicació a les tasques pastorals ensenya als joves el ball de bastons, tot acompanyant-los amb el flabiol.

De Sant Jaume a Can Rull de Sabadell i després a Esparreguera. A Sabadell, un petit grup de militants de l'HOAC començà a aplegar-se setmanalment per compartir les seves inquietuds religioses i socials amb l'aleshores vicari de Can Rull i consiliari d'aquest moviment, i ho ha continuat fent durant més de 40 anys, fins poc abans de la mort de Mn. Joaquim. Una altra mostra de la seva constància la trobem en l'acompanyament senzill, prudent i discret que ha dispensat al llarg de més de 35 anys a la comunitat benedictina de Puiggraciós.

L'any 1983 és destinat a la Parròquia de la Mare de Déu del Roser de Les Fonts i al barri de Can Parellada de Terrassa, on durant quasi 19 anys ha fet una tasca callada però intensa, orientant

els feligresos, celebrant els sagraments i, sobretot, estimant molt tothom. Malgrat la seva al·lèrgia als “escenaris”, ha exercit durant més de 10 anys com a arxiprest de Terrassa, amb veritable esperit de servei i impulsant, entre d’altres accions i amb especial il·lusió, la publicació del butlletí trimestral “Església de Terrassa” com a eina de comunicació de l’arxiprestat. Ell mateix s’encarregava de revisar i corregir els textos, així com de fer arribar el butlletí a les diferents parròquies, tasques que ara han hagut de ser assumides per altres persones de l’equip de redacció.

De fet, durant una colla d’anys, perquè volia viure del seu treball –i per altres raons–, va compaginar la tasca pastoral amb el treball en les arts gràfiques, concretament en la composició i correcció de textos, una feina que l’apassionava i que va mantenir fins a la jubilació.

Des de l’any 1998 i fins a la seva mort, ha estat consiliari del grup d’ACO “Terrassa-4”. Durant aquests quatre anys, ha compartit amb gran interès i estimació les inquietuds del grup i ha representat per a nosaltres un veritable testimoni de senzillesa, d’obertura a les opinions dels altres, d’interès per cercar l’objectivitat, d’estimació profunda de les persones. Ens ha impressionat sempre la seva coherència i el seu estil de vida extremament i volgudament auster.

D’ell s’ha escrit: “Joaquim Lluverol, un capellà capellà, un capellà per al poble. Els peus assentats a terra, els ulls mirant sempre amunt, com els castells estimats. Sempre avançant, sempre en marxa; fent camí. Jove als setanta-quatre anys, ingenu, alegre i senzill perquè els homes bons en són, té esperança en el futur, austeritat en el viure, estima els homes i la terra que el va veure néixer. Perquè s’ha fet estimar, té amics allà on Déu l’ha enviat. Dels seus llavis surt el mot que hom necessita d’esperança i de consol, com troba l’exemple adient per fer-nos entenedora la paraula del Senyor.”

No era gens difícil adonar-se de com estimava la seva Parròquia, cada persona i grups de persones amb les seves limitacions i pobreses. Sabia valorar molt bé les possibilitats i qualitats de cadascú. Parlava amb un especial entusiasme de la seva terra natal, dels castellers i del seu sentit. Una de les seves grans il·lusions dels últims anys havia estat la construcció d’una

capella a Can Parellada; ell parlava sovint de la necessitat que veia de dur a terme aquest projecte tan important per al barri, però malauradament aquest somni no es va arribar a fer realitat.

A finals de l'any 2001 l'estat de salut de Mn. Joaquim es va deteriorar ràpidament com a conseqüència d'una caiguda a Montserrat, amb afectació de les vèrtebres cervicals, i va morir el 19 de juny del 2002, pocs dies després d'una complicada operació quirúrgica.

ALBERT MARÉCHAL

Josep Sànchez

L'abbé Albert Maréchal, va néixer a Suïssa l'any 1895, i va morir a primers d'agost de 1995, o sia que estava a punt de complir els 100 anys. En Josep Sànchez Bosch i el bisbe Joan Carrera van ser presents al funeral de Ginebra.

A l'abbé Maréchal el podem considerar un cofundador de l'ACO. El 1953 en un viatge que feia per Espanya, va trobar uns militants a Barcelona que estaven interessats a mantenir la continuïtat dels valors que els havia desvetllat la JOC, en un moviment que donés resposta a la seva vida d'adults. Van conversar llargament i el contacte es va repetir bastants vegades. Essencialment les trobades amb ell consistien a reflexionar sobre la nostra pròpia realitat, ens va ensenyar a fer revisió de vida.

L'editorial Nova Terra d'alguna manera vinculada a l'ACO i a la JOC va publicar diversos llibres entre 1960 i 1975, alguns escrits expressament per a l'ACO de Barcelona: "La Revisió de Vida" (17 edicions), "El joven trabajador en el misterio de Cristo", "El Mundo interior del Hombre", "Realizarse en la acción" i darrerament en una edició de l'Abadia de Montserrat, un recull de cartes adreçades als seus amics amb el títol de "Viure l'Església dia a dia"; aquests llibres són una herència per a nosaltres, però als qui l'hem conegut ens queda la presència del seu testimoniatge d'home profund, veritable, preocupat per tot allò que fa emergir la persona, la seva gran amistat i la seva joia.

Després d'una vida amb poca salut, que l'havia portat a acomiadar-se dels seus amics en diverses ocasions, ha mort quan anava a fer 100 anys i ha tingut el privilegi, malgrat les lògiques limitacions físiques, de conservar la lucidesa fins els darrers moments. Déu l'aculli al seu si.

Pregària feta per l'ACO de
Barcelona en el seu funeral:

“En nom de l'ACO de Barcelona donem gràcies a Déu per haver posat en el nostre camí l'abbé Maréchal. Es diria que va ser una casualitat que el 1953 alguns joves adults de la JOC es trobessin amb ell, una d'aquestes casualitats que hi són per alguna cosa, i de la qual va esdevenir l'ACO de Barcelona.

Nosaltres vàrem estar veritablement mimats per ell. Al començament venia fins i tot dues vegades a l'any a Barcelona, teníem amb ell llargues converses, ell trobava tots els fets interessants, en especial els més senzills, i el mateix criteri ara vàlid per les persones. Ell ens ha ensenyat a fer revisió de vida. Estimava profundament, i per això se'n recordava de tot i de tots.

Al costat del dolor de la separació del Pare Maréchal per la mort, tenim l'alegria d'haver-lo conegut, d'haver tingut la seva amistat i d'haver percebut la joia que habitava en ell. I pensem que la joia superarà la tristesa.”

LOLITA MARTÍNEZ MARTÍNEZ

Enric Blasi

Nascuda el 1927, la Lolita Martínez creia fermament en un món millor, d'una altra manera, amb més respecte a la dignitat humana i a les nostres vides i va trobar la resposta a la JOC. Va ser una més de les moltes joves impulsores de la JOCF, aprofitant qualsevol lloc i circumstància per a propagar la seva fe a través de campanyes que es difonien per tots els mitjans, al tramvia en anar a treballar, al ball, a les festes, al barri, la família, amb els amics, en el taller, etc.

Quan es va fundar l'ACO va ser de les primeres joves a incorporar-s'hi i la seva col·laboració i participació va ser constant al llarg de tota la seva vida, la seva peculiar manera d'estar sempre amb els més necessitats, els incompresos i els més solitaris i la seva tossudesca de voler saber sempre el perquè de les coses eren una característica molt seva, així com l'admiració per Teresa de Jesús, el seu coneixement de la poesia mística, la seva lleialtat a l'amistat i la seva preocupació per als altres.

En jubilar-se i després de ser operada del cor l'any 1997, no solament va continuar amb el mateix ritme d'entrega als altres, sinó que el va augmentar, ella mateixa es va imposar per obligació conèixer millor tots els problemes del barri. Deia que estar-se asseguda sense fer res no era viure.

L'any 1999 assisteix al III Congrés de la Gent Gran de Barcelona. De la seva assistència a aquest congrés, en surten aquestes reflexions:

- Al barri hi ha poques zones per passejar, hi ha la necessitat de riure.
- Cal que a les cases de la gent gran, els banys disposin de lloc on agafar-se.

- Cal valorar més els metges de capçalera.
- Tots hauríem de conèixer els projectes urbans que incideixen en el nostre barri.

A partir d'aquesta trobada va participar en la promoció d'una nova residència (que es va inaugurar un any després de la seva mort) per a la gent gran del barri, recollint centenars de signatures i trucant pis per pis per tot el barri.

Per conèixer a fons els problemes amb què es troben els immigrants, la Lolita va consultar un advocat per conèixer els tràmits legals, va visitar el secretari general de Migració i l'encarregat d'immigració de la Creu Roja. S'entrevista també amb un sindicat, l'USO. Després reprén un estudi de l'any 1994 de Jaume Botey sobre la presència de la diversitat cultural i ètnica a Catalunya.

El 10 de juliol del 2001 assisteix amb la Coordinadora d'Entitats del Poble Sec a la presentació pública de l'estudi sobre la immigració econòmica estrangera extracomunitària al barri. Al novembre surt una primera proposta de "Plataforma per a la convivència intercultural al Poble Sec". En unes notes escrites a mà reflexiona: al barri la majoria mira malament els immigrants. Falta contacte directe amb ells. El futur és fer les coses interculturals i aprofitar el moment més oportú per a relacionar-s'hi.

"La Mostra d'Entitats és una festa que es fa cada any al barri. A la cua de la sardinada vaig parlar amb una família de la Xina i deien que a ells i als seus fills els agradava molt aquesta festa típica i popular. Els sud-americans petits ho van passar molt bé ballant. Fa uns anys que tinc contactes amb una família colombiana i la mare em dia que els immigrants d'ara només vénen per guanyar diners mentre que ella va venir per integrar-se. Cal saber trobar punts d'unió per viure tots en pau."

Abans de la darrera operació, parlant de les dificultats d'aquesta, va dir que no tenia por del que podia passar: "Enllà també hi tinc molta gent que m'estima".

Va col·laborar amb la parròquia de Santa Madrona on es va sentir acollida i completament integrada. El 19 de setembre del 2002, familiars, amics i gent del barri van omplir totalment l'església per junts donar un últim adéu a la seva "Lolita", militant

d'ACO i amiga de tots. Ella va fer seus, de per vida, els principis cristians de “no vulguis per als altres el que no voldries per a tu”, i amb la seva tossudesa cristiana de no rendir-se mai davant els obstacles, va saber tractar amb igual dignitat totes les persones.

Aquesta estrofa d'un vers escrit per ella mateixa és la millor aportació que podem fer per acabar aquestes memòries:

“Reso perquè crec en l'amistat.

Crec en l'amor que Crist va predicar.

I crec en la Resurrecció”.

Per exprès desig d'ella, al cementiri no hi figura cap rètol. Sovint deia: els diners que us gastaríeu en una lápida, doneu-los als pobres.

MARIA MARTÍNEZ MARTÍNEZ

Oleguer Bellavista

Va néixer a Caudete (Albacete) el 1924 i va morir el 3 de juliol de 1961 de part, en donar a llum el seu segon fill, que també va morir. Va tenir la placenta prèvia i va ser mal atesa. L'any 1959 es va casar amb Antoni Munné i Tomàs, i l'any 1960 va tenir el primer fill, de nom Joan. Va ser militant de la JOC quan va començar a Barcelona l'any 1952. Ella i el seu marit eren militants de l'ACO, des del seu casament.

Alguns fets de la seva vida:

"350 empresonats. Hem decidit recollir diners per ajudar aquestes famílies. He parlat amb les dones del barri i estan disposades a ajudar; Luz diu que vagi en compte, perquè això és perillós. En el treball també n'he parlat i el Sr. Rogelio s'ha enfurismat, diu que l'Església és qui ha de moure's, perquè està unida a aquest Règim. "Jo també sóc Església" li he contestat, i em va respondre: "però vostè no és ningú i la seva jerarquia no fa res". Li dic que és un gran dolor meu aquest silenci de la jerarquia, però no per això deixaré de fer el què em correspon. Vostè, senyor Rogelio, faci el què vulgui perquè no és obrer, però jo sí que em sento amb una responsabilitat, i per tant no puc esperar que em diguin el que haig de fer o el que no haig de fer en aquest cas concret."

"A en Miquel, quan es va oblidar de posar uns segells el van castigar, i li van treure la seva tarda lliure. Ell està trist, té 16 anys, veu que és injust però diu: "no puc fer res perquè em poden acomiadar". He parlat amb els seus pares i ells consideren que no poden anar a protestar perquè és la primera vegada. No es tracta de protestar –els dic- sinó que haurien d'anar a parlar amb els encarregats i preguntar-los quines queixes tenen contra ell per posar-li aquest càstig. No hi ha anat ningú i també hi ha un altre

grum (=botones), doncs, sigues tu la primera. És que les festes les donen perquè volen. Ben pensat no és cert, ja que en totes les oficines el dissabte a la tarda és festiu; si ells no ho fan és perquè tenen molta feina, per aquest motiu la concedeixen un altre dia de la setmana, perquè és de llei. Al Miquel li ha fet molt de mal aquesta injustícia i veu que no hi pot fer res. Jo li dic que mai calli per covardia davant el que veu que no és just. Però ell no sap encara com ha de parlar, no arriba a reflexionar com una persona gran."

"La Maria ha telefonat al cap per tornar a treballar, i ell li ha dit que s'ho pensaria. Aquesta tarda m'ha dit que l'avisarà, que vol parlar amb ella. La Maria està molt disgustada, no esperava això després de tot el que ha fet per la casa. És veritat, però també veig que tot el que es fa sinó es fa amb justícia ells tampoc ho agraeixen. Ella havia treballat com una negra i mai havia dit això no pot ser així, ni mai havia demanat res. Haurien de ser persones que es fixessin en les que estan al seu voltant, veure en cristià a les persones per a que reconeguessin tot allò que fan. Cadascú treballa per un interès, i per tant ha de saber defensar aquests interessos. Que poc preparades anem al treball en quan a drets i deures! poc? Gens."

Testimoniatsges:

Emília, amiga de barri:

"Maria fou la germana que mai no vaig tenir en la meva infància i en la meva joventut. Quan es va morir es va emportar quelcom de mi perquè era la meva confident en totes les meves penes i alegries. Maria era única en tot. Han passat els anys i també ha tingut el consol dels seu germans Josep Lluís i Lolita que són per a mi el que fou Maria. Però sempre tindrè al meu cor la meva estimada i mai oblidada Maria".

Mercè, companya de treball:

"Maria... sols recordar-me d'ella sento una cosa dins meu que m'oplena de tendresa, perquè això era ella, tota ella irradiava estima, tendresa i bondat. Sabia escoltar, al mateix temps que la seva comprensió et donava confiança, i era tanta la seva estimació

que et servia com a “Vàlvula d'escapament per a tot”. Quan se'n va anar, va marxar quelcom meu que mai no he pogut recuperar”.

La seva germana:

“Maria era l'alegria personificada i incansable lluitadora perquè la gent s'entengués. Escoltava sempre.

Quan els tres germans començàvem a ser de la JOC, cadascú entrava i sortia de casa amb tots els seus treballs, preocupacions, només ens trobàvem en els àpats. Ella va proposar que ens coneguéssim més i millor, que de la mateixa manera que dedicàvem temps als altres, ho féssim entre nosaltres; i una vegada a la setmana ens reuníem tots tres i exposàvem les nostres preocupacions i problemes, i ens ajudàvem molt. Gràcies a ella vam ser tres germans (dues dones i un home) tant units que sempre ha estat una de les riqueses més preuades de la meua vida.

Com a militant de barri, connectava amb totes les dones i famílies informant-los de la situació política, sindical, de tal o qual empresa, i quan van tenir lloc arrestaments de molts militants per la policia, que després ingressaven a la presó, i eren torturats, recollia diners per ajudar les famílies dels detinguts. Es recollia tant per als militants cristians de la JOC o de l'ACO, com pels comunistes o sindicalistes.

He conegut gent meravellosa, però no per ser la meua germana, ella va superar a tots els que he conegut. Va ser la persona més bona que Déu ens regalà en la nostra vida.”.

TOMASA MARTÍNEZ SANZ

Pilar Martínez

Va néixer a Tierzo (Gualajara) el desembre de 1936. De joveneta va anar a servir a València. Com que era molt inquieta i responsable va venir a Barcelona, i durant un temps també ve servir; feia de brodadora, etc...

Va ser militant de la JOCF almenys deu anys. Era del meu equip. La nostra amistat va néixer al grup de Sant Francesc (1960), que ens reuníem a l'altell de la casa de l'Acció Catòlica Femenina de Rambla de Catalunya, 32. Vam tenir de consiliaris Jordi García Clavel i Jordi Bertran. Entre nosaltres hi va haver diversos punts de coincidència: l'edat; amb ascendents de pagès; disposades per ajudar a les persones. Clares amb les nostres determinacions, etc. Com que era molt realista va aprendre l'ofici de camissera i va treballar durant uns anys a Confecciones Alazán. Més endavant va estudiar per auxiliar de Laboratori i va treballar a la Fundició Fénix Wrom de Cornellà de Llobregat. Quan la fàbrica va tancar, va participar plenament en les fortes lluites obreres de l'empresa (era l'època del Ministre de treball Higinio de la Fuente).

La seva vida va ser sempre de superació amb etapes duríssimes, el seu carisma en les relacions entre les persones, i el valor de l'amistat. Va fer oposicions per auxiliar de clínica i va treballar com a tal a l'Hospital de la Vall d'Hebron. Mentrestant va estudiar per ATS, participant activament en les reivindicacions del reconeixement de les ATS sense batxillerat.

Va viure a la Residència de les Monges Teresianes del Congrés; en una casa particular, amb altres noies, al Passeig de Fabra i Puig, i per fi l'any 1966, amb l'amiga Xarito, va llogar el pis que havia "somniat" a la plaça Virrei Amat, després s'hi va ajuntar una germana seva, i allí va viure fins a la seva malaltia. Quan va començar (càncer de mama) 1982, la van traslladar a treballar a

Can Ruti de Badalona. Va ser la primera que es va instal·lar al Laboratori on feien les disseccions, era una feina més tranquil·la. Era molt professional amb totes les feines que li assignaven.

Quan va caure malalta sort va tenir de les amigues que mai la van deixar sola. Tota la seva vida es va sentir responsable dels seus familiars de forma maternal, i amb fidelitat; que no va ser corresposta, ja que durant la malaltia, molt poques vegades hi van ser presents.

Era molt organitzada, i sabia què volia, per exemple, tenia poques peces de roba, però sabia combinar-les i en treia profit.

Va morir el 3 de febrer de 1985 a l'Hospital de Sant Pau, als 49 anys. Era soltera.

Fragment de la pregària del dia del seu enterrament:

“Entre moltes coses et dono gràcies quan poques hores abans de morir, vas saber somriure suaument i dir “Aquí estemos” expressió pròpia de la gent del poble on vares néixer, i que tant has estimat. Expressió de sentir-te present davant del fet que estaves vivint amb serenitat i pau d’esperit. Gràcies!”

FRANCESCA MEDINA TARRI

Oleguer Bellavista

Nascuda a Eivissa (Balears) l'any 1925, Es va casar a Cuba l'any 1945 amb Francesc Galí Herrera, el qual havia nascut a Barcelona, però s'havia hagut de traslladar amb tota la família a Cuba com a exiliat per causa de la guerra civil. A Cuba va néixer la seva primera filla. Després es van traslladar a Catalunya, on ell treballava d'aparellador. També vivien a les Vivendes del Congrés Eucarístic. Van tenir 12 fills, dels quals en viuen 9.

Aquest matrimoni va estar a l'ACO durant 3 anys, eren molt coneguts dels barri i de la parròquia. Col·laboraven tant en les activitats del barri com de la Parròquia. Tenien un gran sentit de servei i d'acolliment.

La Francesca va morir l'any 1998.

ROSA MERCADER MERCADÉ

Oleguer Bellavista i Enric Blasi

Va néixer a Bonastre (Tarragona) l'any 1951. Es va casar amb Xavier Mariné Guix el 28 de novembre de 1976, els va casar mossèn Josep Soler i Llopart, que era consiliari de la JOBAC, i després ho va ser de l'ACO. Quan va morir tenien un fill petitet. Ella treballava d'administrativa; però es va treure la llicenciatura de Psicologia, que la malaltia ja no li va permetre d'exercir.

Va ser militant de la JOBAC durant uns quants anys fins que va passar a l'ACO l'any 1979 i es va integrar en el grup de Sagrera. Sempre va tenir una actitud fortament crítica i a vegades dura vers el moviment, però va viure sempre la seva fe i la seva fidelitat a la classe obrera d'una manera profunda.

El seu grup diu: "En l'últim fet seu que vam revisar, ens plantejava com una forta depressió havia fet trontollar la seva fe i allí descobríem, i ara ho hem viscut, que no tot depèn de nosaltres. També dèiem aleshores, i hem vist després, que la fe no ens salva del mal incurable, ni ens evita el patir, no és una seguretat, sinó que en tot cas ens impulsa i ajuda a lluitar i a viure. La preocupava també molt i ens ho preguntava, quin era el testimoni de fe que ella donava i com el donava. Podem dir que fins i tot en la seva crisi i en la seva mort ella va donar sempre exemple testimonial de la seva fe."

Era una dona molt crítica en tots sentits, però crítica en sentit positiu. Volia millorar les coses i per això les criticava. Quan van batejar un nebot seu li va dir: "Vull que sàpigues ser crític..."

Va morir a Barcelona el 3 de desembre de 1981, a l'edat de 30 anys.

JOSEP PARÉS MARTINEZ

Ernestina Ródenas

Josep Parés Martínez, nascut a Barcelona el 1943, en el sí d'una família obrera de tota la vida a les Corts. Casat l'any 1968 amb Ernestina Ródenas i mort a Barcelona l'any 1996.

Als 14 anys va entrar d'aprenent a la Maquinista amb la il·lusió de ser electricista, però allà el van formar per mecànic muntador, ofici que requeria conèixer i treballar amb moltes màquines de la indústria metal·lúrgica: fressadores, torns, soldadures, matriceria, etc.

Allà a l'escola d'aprenents va conèixer la JOC de la mà de mossèn Josep Dalmau, que s'emportava els aprenents "d'exercicis". També els grups sindicals i polítics. A la vaga del 1962, el van acomiadar, juntament amb un altre militant de la JOC i altres líders obrers.

Dins la JOC va ser responsable federal de joves (18 – 21), fet que el va portar al compromís temporal, quan sols tenia 20 anys.

Ens vam conèixer, en Josep i l'Ernestina, l'any 1964, anant a buscar propaganda il·legal, per a la concentració a Montserrat de 2.000 delegats jocistes, que sortien cap a Estrasburg.

El nostre festeig, per carta (jo estava a Suïssa aquells anys, treballant per als emigrants, i ell a Cartagena, fent la mili), va dificultar les trobades, però no la il·lusió per a formar una família cristiana i obrera. Ens vam casar l'any 1968.

L'any 1972, a proposta d'Àngel Peix, que vivia al Poble Nou, i del consiliari d'ACO Pere Relats vam entrar a formar part d'un equip d'ACO, unes quantes parelles, alguna procedent de la JOC con nosaltres, i vam començar a fer revisions de vida obrera adulta.

L'ACO en aquells moments, estava sota mínims, i nosaltres érem dels "joves". En Josep Parés i la Rosita Brito, van fer un

acompanyament a l'equip de la Barceloneta, durant un temps. Això va obligar en Josep a buscar de nou les arrels de la seva opció militant, per a poder-la passar als altres.

Les paraules que va dir el dia del seu comiat en Manel Andreu, en nom de tots els militants del grup, el definien amb claredat. Una de les coses que es poden dir d'en Josep, és que era un treballador amb consciència de classe obrera:

“Fill d’una família treballadora, entrà al món del treball fent d’aprenent a la Maquinista. Eren temps de dictadura. Va optar per la família i el treball sense deixar de comprometre’s amb el seu entorn. De jove a la JOC, més tard al món sindical, i un cop casat a l’ACO, i a la Associació de Veïns del Poblenou i a l’Associació de pares en l’àmbit del barri i l’escola”.

El treball i la responsabilitat en la feina eren una de les seves preocupacions. Es rebelava contra la injustícia, de vegades de forma vehement.

Ens sentíem bé al seu costat perquè es mostrava tal com era, amb una visió de la vida pràctica i realista.

No era gaire afeccionat a les pràctiques religioses, però la forma d’acceptar la malaltia i la mort, va fer possible que els seus últims mesos fossin per a nosaltres, la seva família, i els seus amics, un gran acte evangelitzador, que va transcendir a molta gent el dia de l’enterrament a la parròquia de Sta. Maria del Poblenou.

CONXITA PRATS PRATS

Magí Flix

Va néixer a Barcelona l'any 1930 en el sí d'una família humil. Els seus pares eren emigrants d'un poblet de València, era la petita de tres germans. La seva situació familiar, com la de tants, fa que als 14 anys es posi a treballar, i encara que la seva professió fou de modista, degut a les "calmes" de treball, temps que no treballava per marca de feina, fa que es dediqui a fer de carnissera, feina que va fer fins que es va casar, precisament perquè tenia força de voluntat i ganes de treballar.

Pels anys 1950 en què va conèixer la JOC, es va trobar en el seu ideal. L'any 1958 essent presidenta de la JOCF, coneix en Magí Flix, també vinculat al moviment JOC. Es van casar l'any 1959, va oficiar el casament mossèn Jaume Cuspinera, d'entranyable record. Del matrimoni van néixer sis fills, i per tant durant uns anys l'esforç es canalitza en la família. Fou a mitjans dels anys 70, quan cercant un sentit més transcendent a aquesta vida en què estem immersos, entrem a formar part de l'ACO, on vam militar, sense fer soroll, donant molta importància als petits fets de cada dia, dels que en teníem un munt.

Al llarg d'aquests anys, a més de viure les incidències del creixement dels fills, va tenir cura fins al final dels seu pares i de la mare del seu marit.

El seu traspàs es produí el 4 de novembre de 1998, després de poc més d'un any de malaltia inexorable. Tenia moltes ganes de viure. La seva vida fou molt intensa i generosa. Descansi en la pau de Crist.

Paraules de la seva amiga Montserrat Forés llegides a la missa funeral del 13 de novembre del 1998:

Jo voldria dir que per a mi la Conxita ha estat una molt bona amiga, una gran amiga. He vist en ella sempre una dona forta, aparentment tímida, però que feia front als esdeveniments, a totes les situacions.

Era una bona esposa, una bona mare, àvia i germana, Donava suport, confiança, comprensió, ànims, donava vida.

Estava abocada a tothom, pensant fins als últims moments en els altres. Era fidel als seus principis. Tot el que ella va ser queda molt viu en tots nosaltres, Sobretot per als qui han format part de la seva família, i això ens ha arribat al fons de tots.

Gràcies, Conxita, per haver estat amiga nostra.

Et recordaré sempre.

PERE RELATS ARIMON

Oleguer Bellavista i Enric Blasi

Va néixer a Lliça d'Amunt. I va fer els estudis de teologia al Seminari Conciliar de Barcelona. Va ésser ordenat de prevere l'any 1957 a Esparreguera. Exercí de sacerdot a Castellar del Vallès, Premià de Mar i finalment a la parròquia de Sant Bernat Calbó, al barri del Poblenou de Barcelona, on fou membre de l'equip sacerdotal des de 1968 i consiliari d'ACO des de feia uns vuit anys.

Va escriure "Diari d'un any de peonatge" (1973), i també es va publicar "Estudis d'Evangelí" Barcelona 1974, quan ja havia mort. Tenia un caràcter molt amable i servicial, es feia estimar i sabia estimar. Era tan bondadós i delicat en el tracte, que era encisador. Era un veritable educador en la fe i en la humanitat, de la qual destaquen dos trets: un és la seva senzillesa. Era com un carisma, arribava a tothom, especialment als pobres, malalts, infants, vells, marginats... L'altre és el seu sentit de la justícia, era valent quan es tractava de defensar davant qui fos els drets del mon del treball, dels vells, dels infants, sobretot els infants sense escola. Animava a la solidaritat i a la lluita contra la injustícia. Era bo i estimat per tothom, però la seva opció clara era estar al costat dels pobres i compartir la vida amb ells.

Les seves dues darreres activitats foren la colònia de persones jubilades, i anar a fer una acampada amb nois i noies del Poble Nou a Sant Maurici. El 8 d'agost de 1973 després d'haver pujat "Els Encantats" acompanyant un grup de vuit persones, en baixar, va relliscar i va caure uns 50 metres rodant per la muntanya, amb tant mala fortuna que es va desnucar. Una multitud emocionada va assistir al funeral del jove rector de Sant Bernat del Poble Nou i segur que molts dels assistents al mateix temps que testimoniaven la bondat i senzillesa que sempre el va caracteritzar no van poder estar-se d'acomiar-se d'ell amb les mateixes paraules que ell solia exclamar: "Pere, fins al Cel"

JAUME RUBIÓ RUBIÓ

Plàcid Burgués

Jaume Rubió i Rubió era un sacerdot de la diòcesi d'Urgell que va venir a Lleida per acompanyar espiritualment un grup de seminaristes de la seva diòcesi que, per a racionalitzar els recursos i els esforços, s'havia decidit que fessin els seus estudis a la nostra diòcesi. Amb el temps s'hi va incardinar. Com que tenia la carrera de Filologia en llengua Catalana, entrà a l'Escola del Treball, per a ensenyar-hi aquesta llengua. Al poc temps, fou elegit pel col·lectiu de professors com a rector de l'Escola.

Sensible com era a la problemàtica obrera, acceptà fer-se càrrec de la consiliaria diocesana de la JOC i de l'ACO, acompanyant diversos grups de base. Més endavant el Bisbe li va demanar que es fes càrrec de la Delegació de Càritas Diocesana, dirigida per una seglar com a Directora. Després inicià, en col·laboració amb l'Institut Superior de Ciències Religioses (IREL), un seminari permanent de Doctrina Social de l'Església.

Havent quedat sense rector la Parròquia de Sant Andreu, ubicada en la part més deprimida de la Ciutat, el nostre Bisbe va demanar a Mossèn Jaume que s'en fes càrrec.

Home obert al diàleg, es feu estimar per tots aquells que el varen tractar, creients i no creients. Això quedà molt palès en ocasió del seu traspàs, ja sigui en articles apareguts a la premsa com en un acte d'homenatge que varen organitzar els professors de l'Escola del Treball.

XAVIER SAIGÍ GRAU

Josep Lligadas

"El Xavier ens va acompanyar com a consiliari els nostres últims anys al MUEC. Vam entrar anv ell a l'ACO per formar "el grup de Llúria", de la zona del Besòs, fins que va marxar a Valls. Després vam anar mantenint el contacte. Sempre recordarem el somriure del nostre Padre, com li dèiem carinyosament..."

Així recorda l'Helena Antó el Xavier Saigí, capellà claretia, mort el 29 d'agost del 2002, de repent, al Brasil. Tenia 54 anys. Havia nascut a Valls el 1948, i als 18 anys ja va entrar a la congregació claretiana. Després, als 28, es va ordenar capellà. I es va dedicar tota la vida al treball en parròquies i amb una atenció especial als moviments i grups de joves. Va estar a Lleida, a Sant Boi, a Valls i a Barcelona. I ara, amb un grup de joves de Barcelona, se n'havia anat durant el mes d'agost a fer un camp de treball amb els claretians catalans que estan a Guajará Mirim, a l'Amazònia. I a la tornada, mentre esperava a l'aeroport de Porto Velho per agafar l'avió, va morir.

A l'ACO, com diu l'Helena, va ser el primer consiliari del grup de Llúria. I altres militants del moviment també l'havíem conegut i tractat en altres activitats. I tothom recorda la seva proximitat, el seu somriure, el seu treball entregat. I ara que ens ha deixat, el continuarem recordant i continuirà essent un estímul per a tots.

ANTONIO SALMERON HERNÁNDEZ

Oleguer Bellavista

Va néixer a Barcelona el 1935 i va morir al Montseny el 1976.

Nasqué al barri de la Barceloneta i va fer d'estibador del port. La JOC el va conquerir, en veure l'amistat sincera amb què s'acollia tots els joves, i que es vivia entre tots els seus membres.

Va descobrir l'amistat entre ambdós sexes, quelcom impensable en aquella època, en què la dona solament era vista, generalment, com a objecte per passar-ho bé o com futura esposa, però no com a persona igual que l'home.

No va arribar a ser militant en equip ni de la JOC ni de l'ACO; però era simpatitzant i assistia a tots els actes populars que s'organitzaven i hi col·laborava.

La seva esposa Lolita Matínez Martínez, amb qui es va casar l'any 1964, va ser militant de la JOC i de l'ACO fins que va morir. Van tenir una filla anomenada Mercè l'any 1967.

A l'Antonio li agradava la manera de ser dels cristians, el tracte que li donàvem, l'obertura als altres, i participava en les celebracions religioses que organitzàvem a l'ACO.

Home rude, de poques paraules, li agradava molt la sinceritat directa en el tracte. Quan parlava amb algun intel·lectual li deia: "a mi no em vinguis amb paraules de "chubasquero", volia paraules clares i no rebuscades.

Amb un gran cor i sentit dels valors de la família, l'amor entre tota la família era primordial en la seva vida. Va tractar la seva sogra durant els vuit anys que va estar malalta amb tota la tendresa i paciència d'un fill, era ell que l'aixecava del llit, i la movia sempre que ho necessitava.

Tenia l'hàbit de beure, hàbit d'una majoria de la joventut de la Barceloneta d'aleshores, va arribar a estar alcoholitzat. Quan va

prendre consciència del fet que era una malaltia, va lluitar contra l'alcoholisme amb totes les seves forces fins que va superar-lo, amb el lema dels alcohòlics: "mai més no beuré una gota d'alcohol". Però no volgué ajuda mèdica, i per alleugerir la tensió del seu cos, en comptes de beure, fumava fins a tres paquets diaris i prenia cafè amb molta freqüència, fins que va sofrir un infart que li va produir la mort als 40 anys, quan estava ple de vida i de força. Hores abans havia dit a la seva esposa: "M'he trobat a mi mateix, em sento lliure i feliç com mai no ho he estat",

Hi ha els militants, i les persones que al seu costat han anat descobrint altres valors, i han canviat la seva actitud, s'han convertit sense paraules altisonants, i sense soroll. Al voltant nostre, n'està ple de persones com aquestes, silencioses; no han parlat mai en una reunió, no han estat conscients de la seva conversió, sols han dit. "M'he trobat a mi mateix, sóc amo de mi, em sento lliure i feliç".

JOSEP SEGALÀ CARBÓ

Grup d'ACO Sants-Poble Sec

Nasqué a Barcelona el 1930. Va ser ordenat sacerdot pel Dr. Gregorio Modrego l'any 1954. Després de passar per diverses parròquies l'any 1970 va fundar la parròquia de Sant Domènec, a la qual va estar, juntament amb Mn. Joan Andreu, fins l'any 1982, en què va passar a ser rector de Santa Madrona fins que va morir el 31 de maig del 1996. Durant els anys de St. Domènec i de Sta. Madrona va ser consiliari d'un equip d'ACO.

Mn. Josep Segalà ens ha deixat. Ha anat al Pare i com deia Jesús "si m'estiméssiu, us alegraríeu de saber que me'n vaig al Pare..." Sí, estem contents per ell, perquè ja coneix la veritat per la qual delejava, però plorem per nosaltres que ens hem quedat sense la seva presència, sense la seva paraula, sense el nostre consiliari del grup amb què havíem arribat a compenetrar-nos i a estimar-nos.

Participava poc en les trobades del moviment, per això molts no el coneixien. La seva responsabilitat com a rector de la parròquia de Santa Madrona del Poble Sec l'impedia moltes vegades ser-hi present, però seguia la marxa del moviment i les nostres vides, i li produïa admiració la facilitat que té l'ACO, i que és la nostra característica, d'unir la vida amb l'Evangelí. Era un home senzill, auster, amb un clar sentit de la pobresa i deia que ser pobre era acostar-se a Déu.

Quan fa catorze anys ell i Mn. Joan Andreu (a.C.s.) també antic consiliari d'ACO, van arribar a la parròquia no funcionava res, només el culte. Mn. Josep ha sabut acollir les diferents mentalitats que en una parròquia antiga es troben i d'aquesta pluralitat va saber discernir les persones, valorant a cadascuna el seu carisma i demanant-li la seva col·laboració. Així s'ha forjat una comunitat viva, evangèlica i corresponsable.

També ha portat una tasca de fer present la parròquia al barri, com una entitat més, i ell com a rector, s'ha guanyat el respecte i l'estima de tots.

Ens va commoure ara fa quatre anys quan li van diagnosticar la seva malaltia i li van recomanar que havia de fer una vida tranquil·la i havia de deixar de fer moltes tasques de les que feia. Nosaltres tot seguit li exposàrem que si havia de deixar algun treball comprendríem que fóssim els primers, i ell contestà que ja ho tenia pensat i volia continuar fent de consiliari nostre.

Va ser una decisió que li vam agrair de debò perquè ens vam sentir estimats. Ara ens dol la separació i només podem repetir amb paraules bíbliques: "era un home just", en paraules nostres, un home honrat.

ANTONI SOLÉ DUCH

Oleguer Bellavista

Va néixer a Barcelona el dia 1 de maig de 1932, va ser ordenat sacerdot l'any 1959. Serví com a vicari les parròquies del Bon Pastor i de Sant Ramon Nonat de Barcelona (Collblanc), amb el rector Mn. Florenci Balcells. Allà portava un gran activitat entre els joves i infants, i també va ser durant cinc anys consiliari de l'ACO de Collblanc, i d'un grup de la JOC. Aquí hi va estar cinc anys. I el 1970 el van nomenar rector de Sant Antoni de Llefià de Badalona, per substituir Mn. Joan Carrera, a qui van fer vicari episcopal de món obrer, i rector de Sant Isidre de l'Hospitalet. A mi em tenia molta confiança, i em deia que enyorava Collblanc, perquè aquí tractava moltes persones, tenia molta activitat i a més era consiliari de la JOC i de l'ACO, i a Llefià, a més de trobar-se molt sol, no tenia ni moviments especialitzats, ni companys coneguts a prop d'ell. Hem de pensar que un dels grans problemes de molts capellans, ahir i avui, és el de la soledat. A ell la soledat el feia patir molt. A més els que hem estat fundadors de noves parròquies en barris obrers i extramurs, sabem com n'és de difícil la tasca de capellà de suburbi obrer i en un ambient que mai no ha estat cristianitzat. En aquesta època tenia algunes depressions, una de la causes era la soledat. L'any 1981, a petició pròpia, va anar a formar part de l'equip de Esparreguera amb Mn. Josep Sánchez Muñoz, amb qui eren molt amics i formant part d'aquest equip el van fer rector de Santa Maria del Bruc i de Sant Corneli de Collbató, vivint amb l'equip sacerdotal d'Esparreguera.

L'any 1987, fou nomenat rector de la parròquia de Sant Miquel de Castellví de Rosanes, i l'any 1990, rector de Santa Maria de Vilalba de Llobregat.

Amb una colla d'amics capellans van fer una excursió al Santuari de Núria i muntanyes dels voltants, i va morir despenyat

als 65 anys a les Valls de Núria el 11 de juliol de 1997. Era d'una gran senzillesa, pobresa i molt atent a servir les persones, tenia una predilecció pels malalts, pels infants i pels vells.

El 15 de juliol de 1997 se celebrà l'enterrament i missa a la Parròquia de la Mare de Déu de la Bonanova. Presidí la concelebració el cardenal Carles, acompanyat del bisbe auxiliar Joan Enric Vives, i 70 sacerdots més.

ÀNGELA SURROCA MORENO

Enric Blasi

Fins els 24 anys restà indiferent a la problemàtica del món laboral i cristià, però a principis dels anys 50 conegué per casualitat la JOC i això va transfigurar per sempre més la seva vida. S'hi va integrar plenament, en cos i ànima. Amb la JOCF va iniciar-se en la lluita obrera i en contra el franquisme. Encara que impulsada per la seva nova fe en Crist va actuar sempre d'acord amb la seva consciència de llibertat i respecte per tothom. Va ser presidenta de la JOCF dues vegades. D'aquells dies encara recorden alguns dels seus amics com en una assemblea ja va dir, avançant-se als temps actuals, que havíem d'estar sempre oberts a totes les persones i totes les creences.

Ja més gran va passar a l'ACO, on va compaginar la lluita sindical amb la evolució cap a la l'alliberament de la dona del servilisme institucional al qual estava sotmesa històricament. Va ésser presidenta també dues vegades i des de el principi, i sempre, va saber defensar amb fermesa el laïcisme de l'ACO davant la Església jeràrquica en crítica constant en contra d'aquest nou moviment cristià.

La seva forta fe en un Crist, Deu i Pare/Mare que ens estima a tots per igual, va ésser la força impulsora del seu anhel pel dret de tots a una justícia i llibertat dignes. Aquest impuls en defensa de la classe obrera i dels més pobres va ésser constant tota la seva vida, bé actuant a través dels sindicats o bé apuntant-se a qualsevol moviment i manifestació contra la injustícia i a favor de la pau al món. Aquesta fortalesa va poder mantenir-la precisament gràcies a l'ACO i a tots els seus militants, ells ho eren tot per a ella i sempre que podia així ho deia: què hauria estat de mi sense l'ACO?

La seva capacitat de diàleg amb els que pensaven diferent era

molt gran, posseïa una gran ductilitat per assimilar i integrar a la seva fe corrents diverses de pensament i aquesta obertura la va mantenir fins i tot en aquelles coses que afectaven la seva vida privada. Les seves vacances les compartia amb tothom que hi volia anar i sempre amb aquell aire de plena llibertat de que cadascú fes el que volgués, però quan es qüestionava si el militants de l'ACO érem església o no, o be si érem evangelitzadors o no, ella solia respondre sempre amb fermesa inexpugnable fent aquestes reflexions :

“Evangelizar es comunicar la Buena Nueva de Cristo, y ACO se creó precisamente para llevar esta Buena Nueva a la clase obrera: comunicar a Jesucristo.

Estamos dentro de la Iglesia Católica que tiene una imagen hoy que no nos gusta, que no conecta con la gente: Congreso Eucarístico, viajes papales, condena a teólogos... A pesar de ello nos sentimos Iglesia, porque Cristo dijo: donde estén reunidos en mi nombre, allí estaré, y en la Iglesia Católica seguimos estando a pesar de todo, nos vale.

Nosotros somos soldados de primera línea, que abrimos caminos, que fraternizamos con nuestro testimonio en todos los ambientes movidos por el amor a Cristo, para que sea conocido, y damos ejemplo con una manera de hacer muy propia, sin clericalismo, ni oraciones rutinarias, porque no es nuestra misión propagar la Iglesia, ni trabajar para que sea mas fiel a Cristo. Para esto hay otras organizaciones, están los obispos, los curas. Toda nuestra energía empleémosla en analizar si nuestra realidad la captamos hoy en toda su verdad, y si nuestra acción y nuestro testimonio llega con claridad a la realidad del mundo obrero actual, y como esta realidad la vivimos en la fe, en una fe profunda en la que toda la persona esta comprometida. Es así como crece nuestro amor a Cristo concretado en nuestros hermanos. Es así como damos a conocer el amor del Padre concretándolo en nuestro pequeño gesto de tender la mano. Dios nos ama. Dios ama a todos los hombres y mujeres. ¿Cómo hacemos para que ese amor pueda pasar por nosotros hasta los demás?

Pasará siempre que seamos fieles al amor del Padre, perdonando, no juzgando y sufriendo cuando alguien se está perdiendo el amor de Cristo.

Per acabar de completar aquesta memòria res millor que narrar un fet de la seva vida: En el dia de la seva jubilació una companya de treball, i del comitè d'empresa, va fer-li aquest escrit: *Angelina, fa vint-i-quatre anys, quan vaig entrar en aquesta empresa, tu em vas ensenyar a sobreviure dins un món on els responsables eren uns personatges quasi "impresentables". Tu em vas explicar d'una manera planera què era el moviment obrer i quin era el meu lloc com a treballadora. Tu em vas donar ànims perquè m'examinés i pogués treure'm les categories d'oficial de segona i després d'oficial de primera. Sense tu potser encara seria auxiliar. Quan vaig entrar al Comitè d'Empresa, ho recordo com si fos ara, en el primer "Conveni" en el qual vaig participar, et vaig dir: "Angelina, m'he preparat una petita intervenció". La teva resposta va ser: "Seu al meu costat" Ho vaig fer, vaig seure a la teva esquerra. Davant nostre teníem el Cap de Personal. Va començar la sessió i a mida que anava corrent el temps jo estava com un flam. De sobte, una mirada teva em va dir: ara és el moment. No m'ho vaig pensar dues vegades, tot allò que havia preparat durant hores, fou exposat en un segon. Segur que ho vaig fer molt malament, però per a mi va ésser meravellós, estava tan satisfeta, tan com si hagués aconseguit el pic més alt del món. Angelina, avui al jubilar-te, jo no et puc ensenyar res, ni explicar-te res, només et puc dir, et podem dir tots: Angelina, moltes gràcies per ser com ets, t'estimarem sempre.*

JOSEP TORRELLA GIRALT

Oleguer Bellavista

Nasqué a Rubí el 17 de novembre de 1935. Va fer els estudis eclesiàstics al Seminari Diocesà de Barcelona amb unes qualificacions òptimes, i fou ordenat sacerdot el 17 de setembre de 1959 al temple parroquial de Sant Vicenç de Sarrià. Ja sacerdot va fer estudis de pastoral a Madrid.

Inicià el ministeri parroquial –hi ha treballat sempre, d’una manera directa i molt intensa– com a vicari de Santa Maria d’Olesa de Montserrat (1960). El continuà com a vicari de Santa Eulàlia de l’Hospitalet de Llobregat (1962), i com a vicari de Santa Maria de Badalona i encarregat del nou barri de Pomar, a Badalona (1966). Durant la seva estada a Badalona fou també professor de religió als Instituts Joan d’Àustria i Albèniz. Col·laborà molt activament en la presència de l’Església a la perifèria de Badalona.

L’any 1967 fou nomenat ecònom de la parròquia de Sant Sebastià de Badalona. El 1977 fou traslladat a Cornellà de Llobregat, on, com a membre de l’equip sacerdotal encarregat de la ciutat, treballà en diverses parròquies; sobretot als darrers anys, a la parròquia de la Mare de Déu del Pilar, de la qual fou ecònom fins a la seva mort. Durant quatre anys fou arxiprest de Cornellà. Va ser més de 15 anys consiliari de l’ACO.

A la vegada, fou director espiritual dels estudiants de Filosofia del Seminari Major (1963), fou membre uns quants anys del Consell Presbiteral de la diòcesi (1982 – 1988). Col·laborà també al Centre d’Estudis Pastorals de les diòcesis catalanes, i fou secretari de redacció de la revista “Quaderns de Pastoral”.

Morí el 3 d’agost de 1992 a l’Hospital Germans Trias, de Badalona, víctima d’una llarga malaltia. Tenia 57 anys. Les exèquies foren celebrades el 5 d’agost a la parròquia de la Mare de Déu del Pilar de Cornellà de Llobregat. Les va presidir el bisbe auxiliar Joan

Carrera. Hi van assistir una dotzena de sacerdots, entre els quals el vicari episcopal de la zona mossèn Lluís Portabella. Monsenyor Carrera a l'homilia, remarcà el servei pastoral que havia viscut Josep Torrella, amb gran sentit d'encarnació de delicadesa i d'amor i atenció a les persones

JOSEP TORRENT ANTIGA

Oleguer Bellavista

Va néixer a Barcelona l'any 1920. Espòs de Lourdes Tort, quan ella va morir el 24 de juny de 1970, va quedar sol amb vuit fills. Es va casar (per suggeriment de la Lourdes) amb Rosa Busquets Albella, amb qui va viure fins a la seva mort, que va esdevenir el 21 de març de 1976. Com podem veure aquest matrimoni van morir joves tots dos, ella tenia 43 anys, i ell 56 anys.

Algunes persones, com en Josep, tot i haver estat pocs anys a l'ACO per raons diverses, han estat molt recordats, per la seva fe, sinceritat i fidelitat al món obrer i a l'Església.

M. LOURDES TORT GAVÍN

Oleguer Bellavista

Nasqué el 1929 a Barcelona. Es va casar l'any 1950 amb Josep Torrent Antiga, amb qui van tenir nou fills, encara que el setè, Eugeni, va morir a l'edat de tres mesos.

Aquest matrimoni van ser membres de l'ACO durant quatre o cinc anys, en un equip format per Josep Pujol i Josep Comas. Van ser-ne consiliaris Oleguer Bellavista, Salvador Cabré, i Antoni Soler Duch.

A casa dels pares de la Lourdes, als començament de la guerra civil espanyola s'hi va refugiar el Bisbe Irurita, els van agafar i van afusellar el bisbe, el pare i un germà de la Lourdes.

Era un matrimoni que vivia a les Vivendes del Congrés Eucarístic i que col·laborava molt amb la parròquia de Sant Pius X, aleshores en un local provisional. Eren molt coneguts i molt estimats al barri, perquè feien tot el possible per ajudar als altres. Tenien un caràcter molt senzill, molt amable i molt acollidor.

La Lourdes va morir el 16 de febrer de 1970.

GINÉS ZAMORANO CONDE

Oleguer Bellavista i Enric Blasi

Nascut a Andalusia, va ésser un més dels molts emigrants que van arribar a Catalunya buscant una altra forma de viure. L'any 1959 es va casar amb Juanita Soldevila Garcia i van tenir dos fills.

Van conèixer l'ACO l'any 1978 amb un d'aquells diversos equips d'encaminament que portaven a terme a la zona de Collblanc en Jaume Ribas i en Leonard Ramirez, les seves esposes i d'altres, La forma de fer i actuar en l'ACO els va agradar i si van quedar per sempre.

En Ginés tenia un caràcter molt obert i senzill i li era molt fàcil fer amistat amb la gent del barri, del treball i de l'ACO; el seu ofici era impressor.

Sempre el recordarem com el militant acollidor de la gorra que per Setmana Santa ens rebia amb el somriure als llavis i el bon humor que el caracteritzava.

Per acabar res millor que algunes reflexions i pregàries que ell mateix va enviar als responsables de la seva zona el juliol de 1991 poc abans de morir:

Creo que os merecéis todos al menos un escrito para que sepáis que estoy con vosotros aunque no podamos estar juntos. Mi aportación, ha de ser siempre en el camino de encontrar soluciones, para que con la ayuda de Jesús lleguemos algún día alcanzar nuestra meta: la justicia para toda la clase obrera trabajadora.

Cuando somos capaces de amar como seguidores de Jesucristo, es cuando demostramos ser auténticos militantes, demostrando solidaridad, comprensión y aceptación hacia los demás. Un fuerte abrazo para todos.